

Argentinske vesti

SMRT ROJAKINJE V CORDOBI

V Cordobi je umrla Marija Francetič, hčerka rojaka Josipa Francetiča iz Prvačine, katera se je šele pred enim letom poročila. Pokojna je zapustila 3 tedne starega otroka, starše, sestro in brata ter več sorodnikov tukaj in v domovini.

Bodi mladi pokojnici lahka argentinska zemlja. Ostalim pa naše iskreno sožalje.

MRTVEGA SO NASLI

(Ta vest nam je došla prepozno, potem se nam je pa še na uredništvu zamešala, da je spet zaostala za en teden.)

Dne 5. januarja zvečer ob 11 uri in pol je na postaji Hurlingam dobila policija mrtvega našega rojaka Alojzija Mlač. Pri sebi je imel samokres, a ni znano, če se je sam usmrtil ali ga je kdo nepoznanih zahrbtno napadel. Mlač se je imel v kratkem poročiti ter je ravno prihajal od svoje ljube, za katere naklonjenost pa se je menda tudi še nekdo drugi poganjal.

Pokojni Alojz je bil star 35 let in doma iz Preloži pri Lokvi št. 19. Bil je mirnega značaja, delaven ter pri vseh, ki so ga poznali, zelo priljubljen. V Argentini se je nahajal, kot večina naših izseljencev, deset let. Tu župašča sestro in svaka, v domovini pa dve sestri in starše.

Tem potom se njegovi sorodniki iskreno zahvaljujejo vsem, ki so ga na njegovi zadnji poti pospremili k večnemu počitku na pokopališče v Morón.

Naj mu bo lahka tuja zemlja, preostalim pa naše iskreno sožalje.

ROJAKI

kadar potrebujete novo pohištvo, bodisi novoporočenci ali oni, ki ste si zgradili lastno hišo, obrnite se do našega rojaka Gabrijela Srebrničiča, ki ima svojo delavnico v ul. Médanos 1950. Dobili boste poceni in prvovrstno robo, saj so Solkanci znani kot najboljši mizarji in so že v Evropi kot taki sloveli.

NAŠ ROJAK ŽRTEV PIJANEGA TOVARIŠA

V bližini železniške postaje Lartigau, na progi Rosario—Puerto Belgrano, je prišlo do krvavega dogodka, katerega žrtev je postal naš rojak Miha Lavrenčič, star 50 let. Lavrenčič je z drugimi tovariši, ki so tvorili "cuadrillo št. 9" zgoraj omenjene železniške proge, taboril v bližini postaje. Med njimi je bil 42-letni Argentinec Antolín Gómez, ki se je zelo oblastno obnašal, baje zato, ker je bil močno vinjen. V takem razpoloženju je sunil Lavrenčiča, ki je v jezi pograbil kol ter Gomezu zagrozil, da ga bo pripravil k pameti. Gómez se ni dal ukrotiti, marveč se je oborožil z železnim drogom ter je navalil na Lavrenčiča in ga parkrat z vso silo udaril po glavi. Prizadejal mu je takšne rane, da je Lavrenčič po hudih bolečinah preminul, preden je mogel dobiti zdravniško pomoč. Tako poročajo listi. Podrobnejših vesti še nimamo.

INDIJANCI PROSIJO ŽIVEŽA

Znano je, da indijanska plemena v Formosi žive v največjem siromaštvu. Če se dvignejo, da si poiščejo hrane, pa gre nad nje orožništvo in vojaštvo, da jih "ukroti", namesto, da bi se jim dal kruh. Te dni je posetil tamošnjega guvernerja Graya, poglavar Indijancev ter zaprosil, naj se nemudoma pošlje njegovemu plemenu živeža in zdravil. Zaprosil je tudi, da se intervenira pri poljedelskem ministru, da bi se Indijancem dala zemlja, katero bi to plemo kolo-

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA
diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernándeza. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.
Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

niziralo. Telegrafično je obvestil tudi Dr. Ortiza o težkem položaju, v katerem se nahajajo potomci bivših gospodarjev teh dežela.

BRAZILJSKI MINISTER POSE- TIL ARGENTINO

V torek je došel v Buenos Aires, Arturo de Souza, braziljski finančni minister, ki je porabil odmor na montevidejski finančni konferenci za obisk Argentini.

Minister Souza si bo ogledal tudi letovišče Mar del Plato, nakar bo v četrtek odpotoval nazaj v Montevidео, kjer se bo konferenca štirih ministrov nadaljevala.

LEGAR V TUCUMANU

V Villi Trinidad blizu Concepciona, provinca Tucuman, se je pojavil trebušni legar, kateremu je že več oseb podleglo. Vzrok bolezni je slaba pitna voda.

ZOPET NEURJE

Kakor že nekajkrat, tako je tudi v soboto, nedeljo in ponedeljek padel močan dež v severnem delu Argentine. Posebno močan je bil vihar v provinci Cordobi, kjer je zopet izstopil potok La Cañada in poplavljal kakor zadnjič Alto Graciso, Bello Visto, La Calero, Unquillo, Viljo Allende, Argüello in Seldán. Tudi v mestu samem so bile mnoge hiše v nižje ležečih krajih v vodi. K sreči pa človeških žrtev ni bilo. O velikem deževju poročajo tudi iz San Juana. Po dolgotrajni suši so imeli močan in blagodejen naliv tudi v Chacu.

ZBOROVANJE ZA REPUBLIKANSKO ŠPANJO

V Luna Parku se je vršilo zborovanje za republikansko Španjo. Zborovanje je sklicala socialistična stranka. Shod je bil dobro obiskan. V nedeljo pa so nacionalisti v dveh gledališčih proslavljali padeč Barcelone. Glavni govornik v obeh gledališčih je bil Francov zastopnik v Argentini, Pablo de Lojendio.

KONFERENCA FINANČNIH MI- NISTROV V MONTEVIDEU

V nedeljo dopoldne so se sestali v dvorani državne banke v Montevideu finančni ministri Argentine, Brazila, Paragvaya in Urugvaya. Namen konference je postopati skupno v vseh finančnih in gospodarskih vprašanjih. Na prvi seji, kateri je predsedoval braziljski minister dr. Arturo de Costa, so razpravljali, kako bi se z uspehom borili proti tihotapstvu.

POCENI HRUŠKE

Prebivalstvo mesta Buenos Aires je z velikim zadovoljstvom sprejelo vest, da že tekom tega tedna dosepe iz Mendose prva pošiljka hrušk "Williams", ki se bodo prodajale po 20 ctvs. kilogram. Tako je res v torek dospelo na postajo Retiro več sto zabojev teh hrušk, kateri so bili takoj oddani na pristojna mesta. Te dni so se cenene hruške že pojavile na tržiščih in ljudje pridno segajo po njih.

STRAŠEN POTRES V SOSEDNJI REPUBLIKI CHILE

Vsa Južna Amerika je pod vtisom strašne katastrofe, ki je prejšnji teden zadela republiko Chile. Pisali smo v zadnji številki našega lista, da je potres zahteval okrog 15.000 mrtvih in veliko tisoč ranjenih. Omenili smo tudi, da so zveze z mnogimi kraji pretrgane. Ravno radi tega,

ker so bile zveze pretrgane, se niso dobila poročila iz nekaterih krajev, kjer je potres tudi izvršil svoje uničujoče delo. Sicer pa je bilo prvotno mnenje vseh, da so vesti o. tolikih žrtvah pretirane, ker nihče ni mogel verjeti, da je potres imel take dimenzije.

Žal pa je bilo, še veliko hujsje. Mesto Chillan je popolnoma porušeno. Skoro popolnoma v razvalinah je tudi Concepción, mesto, ki šteje kakih 80.000 prebivalcev. Mnogo so trpeli od strašnega potresa tudi drugi kraji: Talcahuano, Tomé Lirquen, Conqueneo, Hualqui, Dichato, Nipas, Lota, Coelemu, Yumbol, Rore, Monteaguila, Penco, Coronel Romero Parral, Talca, Florida, San Carlos in Angol.

V krajih, katere je potres porušil, se nudijo strašni prizori. Kjer so bile prej cvetoče ulice, so sedaj ogromni kupi ruševin. Stanovalec skoro ni videti, ker so povečini odšli iz nesrečnih naselbin. Le tu pa tam se vidi katerega, kako z neumorno vneto brskajo in razkopava ter išče pod ruševinami svoje... Groza vlada v teh krajih. Tu pa tam se vidi človeške noge, ali pol trupla moleti iz podrtin. Mnogi so umrli strašne smrti, ker jim nihče ni mogel pomagati. Ker pa je še veliko tisoč trupel zakopanih pod grobljami, je začel silen smrad, in to utegne strašno nesrečo še povečati, če se pojavijo epidemije, ki bi se mogle razširiti tudi v od potresa neprizadete kraje. Mrliški smrad je tako silen, da morajo vojaki in civilisti, ki pokopavajo mrlične rabiti plinske maske. Oblasti delajo na vse pretege, da se ta druga preteča nesreča odvrne.

Kakor smo rekli, je število žrtev mnogo večje, kakor se je prvotno mislilo, kajti štejejo, da je v vseh prizadetih krajih našlo smrt do 50.000 ljudi, okoli 80.000 pa je ranjenih. V ponedeljek se je potres ponovil, posebno v Chillanu, kjer so se zrušile še poslednje hiše, ki so še ostale pokonene.

Radi nesreče, ki je zadela Chile, sočustvuje ves svet. Od povsod prihajajo izrazi sožalja ter se zbirajo prispevki, da se pomaga nesrečnemu prebivalstvu, ki je še ostalo pri življenju. Argentinska vlada je poslala že več vlakov z živežem in dravnimi potrebščinami.

Ravno tako tudi druge humanitarne argentinske ustanove.

NENAVADEN SLUČAJ V ZOOLO- ŠKEM VRTU

Posetniki zoološkega vrta so v nedeljo zjutraj doživeli nenavaden dogodek. Žirafa, ki se že precej dolgo nahaja v tukajšnjem živalskem vrtu, je dala na svet žirafico. Ko so se posetniki in tamošnji oskrbovalci gnetli in debatirali o novorojenki, je žirafa neusmiljeno začela teptati in grizit ubogo živalico, da je revica obležala mrtva. Ta slučaj je nekaj nenavadnega, saj je znano, kako živali ljubijo svoje mladiče.

KJE SE NAHAJA?

Iše se rojak Stanko Kastelic, rodom iz Novega Mesta, na Dolenjskem. Pred poldrugim letom se je nahajal v San Carlosu de Bariloche (Rio Negro). Zatem se je zglasil iz Buenos Airesa, kjer pa je zginila vsaka sled za njim. Za istega so zelo važne novice iz starega kraja.

Ako bi kdo kaj vedel o imenovanem, in ako bi sam čital te vrstice, naj sporoči na naslov: Franc Lakner, Av. Warnes 2215, Dep. 2. Buenos Aires.

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI
ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Indijance, med katerimi razsaja nevarna bolezen dušica, cepijo

MED INDIJANCI V CHUBUTU SE JE POJAVILA DUŠICA

Med Indijanci v okraju Paso de los Indios je izbruhnila dušica. Štirinajst ljudi je že tej bolezni podleglo, mnogo pa se jih bori s smrtjo.

Indijancev se je radi te boleznih polastila silna panika, ker nimajo ne zdravil ne zdravnikov ter ne vedo, kako ubraniti se tej bolezni.

Pripomniti je treba, da je vseh 14 oseb umrlo brez zdravniške pomoči.

Vsi rojaki na zborovanje na Avellanedo

ki se vrši v nedeljo 12. febr. ob 4 uri popoldne na dvorišču zavetišča, ulica Manuel Estevez 630.

Ob tej priliki se proslavi 20 letnica, odkar je Prekmurje postalo sestavni del Jugoslavije.

Program bo predvsem posvečen Prekmurju, a tudi tužnega Primorja se bomo spomnili in zato tembolj toplo vabimo brate Slovence, katere je nesreča odtrgala od skupne domovine.

Slavnost se vrši pod pokroviteljstvom gospoda ministra dr. Cankarja s sodelovanjem slovenskih društev.

Po končanem zborovanju pa bo prika tudi za to, da se vesela slovesnost nadaljuje s primerno prosto zabavo ob zvokih godbe.

Vse Slovence in Jugoslovane, tudi one onostran meje ter naše prijatelje vabi

Pripravljalni odbor.

IZ PISARNE SLOV. ŠOLSKEGA DRUŠTVA

Člani! Ali ste že poravnali dolžno članarino? Naproseni ste, da isto čimprej storite. Kdor hitro da, dvakrat da. Podporni člani! Ali ste že poslali svoj prispevek? Čakamo Vas. Iz ljubezni do naših malih, prosimo, da vsak stori svojo dolžnost.

Odbor.

OBJAVE POSLANITVA

Charcas 1705 — Bs. Aires
Kr. jugoslovansko poslanstvo išče ter poziva, da se pri njem zglase naslednji naši priseljenici:

Manojlo Guševac iz Gračaca. Leta 1931 se je zadnjikrat javil z naslova ulica Gaboto 1182, Dock Sud.

Vukušič Ante iz Oraha. 1933 leta je živel v Pavon Arriba FCCA. pri gosp. Mateju Bojanič.

Tubić Ivan iz Kutjeva. Leta 1937 se je zglasil iz Firmata, kjer je prejemal pošto na trgovino "Silencio".

Golubić Mate. 1932 leta se je javil iz mesta Argentina.

Žižić Lovrenc iz Otoka. Zadnji njegov znan naslov je bil: ulica Londres 1485, Dock Sud.

Ana P. de Pieter iz Premeljca. Leta 1926 je živela v Buenos Airesu, ulica Talcahuano 1067.

Merle Dragutin. Že od 1935 leta se ni več zglasil.

Mavar Marko. Ne javlja se od 1931 leta.

Če bi pa kdo vedel za naslov zgoraj imenovanih je naprosen, da ga sporoči poslanstvu.

Rojaki

V najem se odda lepa in zračna soba s kuhinjo z vso ugodnostjo ter manjša soba za enega ali dva samca; vse pod zelo ugodnimi pogoji, pri slovenski družini ul. Chilveoy 2309, Villa del Parque proti Devotu.

Poslužujte se
PREVOZNEGA PODJETJA
"Expreso Gorizia"

Franc Lojk

VILLARROEL 1476
U. T. 54-5172 — 54-2094

Vesti iz organizacij

ODBOROVA SEJA

V torek, dne 7. febr. se bo vršila odborova seja "Slovenskega doma" in sicer točno ob 8 uri in pol.

PRIREDITEV "SLOVENSKEGA DOMA"

Velika prireditelj "Slovenskega doma" se bo vršila na belo nedeljo. PUSTNE PRIREDITVE "SLOV. DOMA"

se bodo vršile dne 19, 21 in 25 februarja. Obvestite v tem vse svoje znanice in prijatelje.

"SLOVENSKI DOM"

je organiziral svoj lasten orkester, ki je pod vodstvom našega rojaka iz Istre, Vencelava Lazariča. Kdor ima veselje do godbe naj se takoj javi.

"Slovenski dom" na radio-uri

Nedeljska radio-ura, ki jo je izvajal "Slovenski dom", je spet globoko odjeknila v naši naselbini. Slovenski dom je ponovno dokazal veliko kulturno sposobnost, ki jo je vedno z veliko pažnjo in žrtvijo gojil. Ne samo Slovenci, marveč tudi Srbi in Hrvatje ter drugi tujci, ki jih je mnogo, ki se zanimajo za našo kulturo, so se nadvse laskavo izrazili o pevski sposobnosti zborov in solistov Slovenskega doma.

To pot mešan zbor ni nastopil, pač pa je nastopil moški zbor s tremi pevkami točkami: Deklici, Sirota z alt-solom Zofije Sulič in Vrntev v hrvaščini. Baritonist Slavko Furlan je zapel Mornarja in Znamenje s spremljevanjem pianista Slovenskega orkestra, Marica Mavčeva pa je podala dve klavirski točki: Večer na Savi in Angeljske sanje.

Vse točke brez izjeme, so bile dobro podane. A gledali bomo, da bodo v bodoče še boljše in preciznejše, kajti kultura nima nikjer določene meje in ne bo nikoli dovršena.

Kdaj bo "Slovenski dom" spet nastopil na radio, še ne vemo, a bomo že pravočasno naznanili. Da pa ne nastopimo pogosteje, ni zapreka v tem, da morda nismo pripravljeni, saj zna naš zbor kakih dvesto najlepših slovenskih in srbohrvaških pesmi, ne da bi se jih bilo treba sprijeti naučiti. Imamo tudi soliste, moške in ženske, kakor tudi pianiste in upamo, da se bomo v kratkem tudi z drugimi godbenimi instrumenti mogli pokazati. Slovenski dom pa bo na radio nastopal samo toliko, kolikor bo za to potrebnega razumevanja ne samo z moralne strani, marveč tudi z materialne. Vodstvo Slovenskega doma, nikakor ne more in tudi ne sme zahtevati, da bi morali nekateri vse žrtve doprinesiti za kulturni podvig Slovenskega in Jugoslovanskega naroda v tujini, marveč je dolžnost nas vseh, da doprinesemo vsak po svojih močeh svoj del k naši skupni stvari. Članarina petih pesov na leto, zmore vsak radioposlušalec, ki ni brez dela. S tem pa bi bilo omogočeno, da se s pomočjo oglaševalcev, vzdržuje radio-uro in da dobijo pevci vsaj potne stroške povrnjene. Vsem je pač znano, da so naši pevci domala vsi delavci, in da so dekleta vsa v raznih službah, da si služijo vsakdanjega kruha. Zato je vsak pesnik, ki ga morajo od svoje skromne plače žrtvovati za naše skupne koristi, zanj naravnost žrtev, dasi izgube časa za vaje niti ne štejemo. Za take reči je pač treba imeti poseben dar in veliko porcijo veselja še zraven. Bilo bi pa naravnost proti socialni pravici, da bi tudi vse materialne stroške morali nositi oni sami. V domovini, oziroma v vsaki kulturni državi, podpira država iz državne blagajne vse pomembnejše in splošne kulturne ustanove, a v izseljenstvu, kar je pač umevno, take državne blagajne nimamo, zato moramo pa prostovoljno napraviti našo dolžnost, kar je še veliko večjega pomena in vrednosti. Saj s tem, da prostovoljno podpiramo in se zanimamo vsak po svojih močeh za našo kulturo, dokažemo naš velik ponos in samozavest, brez katerega ni mogoče pričakovati uspehov v nobenem pogledu.

Upamo, rojaki in rojakinje, da ste naš pravilno razumeli in da boste skušali kolikor mogoče naši skupni stvari pomagati.

POLOŽITEV TEMELJNEGA KAMNA ZA "JUGOSLOVANSKI DOM" NA DOCK SUDU

Na praznik Sv. Jožefa, 19. marca bo svečano postavljen temeljni kamen za "Jugoslovanski dom" na Dock Sudu. Ob tej priliki se bo vršila tudi primerna ljudska slavnost, pri kateri bodo sodelovala razna jugoslovanska nacionalna društva.

POROČILO OBCNEGA ZBORA G. P. D. S. VILLA DEVOTO

Četrti redni občni zbor, ki se je vršil dne 29. I. 1939, je odpravil tov. podpredsednik in je v kratkih besedah orisal društveno letno delovanje, in njega pomen, nakar so sledila poročila ostalih načelnikov odsekov. Potem se je prešlo na volitve, ki so popolnoma mirno ptekle. V novi odbor za leto 1939 je bil izvoljen sledeči odbor:

Predsednik Bajt Ivan, podpredsednik Lokar Anton, tajnik Batagelj Vinko, podtajnik Mislej Anton, blagajnik Rebula Karlo, podblagajnik Boveon Karlo, gospodar Gorjup Andrej, gospodarski odsek: Vodopivec Jožef, Pečenko Ivan, Levpušček Franc; propagandni odsek: Kurinčič Franc, Černič Viktor; razsodišče: Pečenko Alojz, Roje Franc, Ušaj Alojz, Mihelj Franc, Madon Leopold; pregledovalci računov: Zlobec Viktor, Štolfa Avguštin, Čoha Franc; podporni dsek: Kosič Danjel, Brezavšček Jožef; veselni odsek: Grčić Avguštin, Vrabe Franc, Pičulin Ludvik; načelnik dramatike Podgornik Alojz; knjižničar Mihelj Alojz. Odbor.

KRITIKA

Znano je, da smo Slovenci v Argentini jako veliki društveniki. Društva se med nami rodijo in umirajo, kakor pač nanese. Vse vprek se sliši, kako učeni smo v društvenih vprašanjih. Saj ni menda nobenega med nami, da bi ne bil vsaj pri enem društvu. Nekateri pa celo pri mnogih. Zato se tudi pogosto sliši: "Kaj bodo meni pravili, jaz sem bil že pri raznih društvih in vem kaj je društvo!"

Pri vsem tem pa točen opazovalec našega društvenega življenja, najde mnogo napak. Psebnost pri vodstvu, se zdi, da prav malo razumemo. Na drugi strani pa se zdi, da članstvo ne razume, kaj ima delati, ker ni nikogar, ki bi ga spravil na pravo pot. To se največ opazi pri članskih sestankih in občnih zborih, kjer ni pravega smisla in programa, po katerem bi se mogli razvijati razgovori in debate.

Ker pa je med nami tudi nekoliko takih rojakov, ki se na društveno življenje raje, smo sklenili priobčevati njihove članke v novi rubriki, katero bomo imenovali "KRITIKA".

Že v naprej pa povemo, da bomo priobčevali samo take stvari, ki bodo zanimale širše članstvo, brez ozira na to, ali bo vsakemu prav ali ne.

Vsaka kritika pa mora biti združena z nasvetom, kako obrniti delo, da se v bodoče taki kritiki ognemo. Opozorjamo torej, da kdor bi nam poslal samo kritiko, ga bomo smatrali, da ne zna nič in ne bomo njegovega članka priobčili. Zato se mora vsak potruditi napaki najti zdravi.

Organizacija - akcija - vodstvo!

Razmere po svetu se razvijajo v odločilno razdobje. Gospodarstvo, politika in kultura iščejo novih uspešnejših potov. Ljudstva, ki na ta razvoj ne bodo duševno pripravljena, bodo stala nemočno ob strani.

Doživetja zadnjih let so nam odkrila vso modrost onega velikega moža, ki je izrekel te-le pomembne besede: "Kadar je noč najtemnejša, zvezde na nebu najsvetlejšje svetijo". Te zvezde so se prižgale tudi nam.

Nikoli se še nismo tako jasno zavedali, kakor se zavedamo sedaj, v čem je moč ljudstva in po kakšnih metodah bodo ljudske ideje zmagale. Prvo in glavno spoznanje je, da je strah najslabši svetovalec. Ljudstva, ki jih obvladuje strah, ne bodo imela nikoli prostora na soneu. Drugo spoznanje je, da je moč ljudstva v njegovi medsebojni povezanosti. Ta povezanost tvori organizacijo, tvori enoten nastop in v enotnem nastopu je kal zmage.

Dogodki v preteklem letu so pokazali, kakšna mora biti organizacija ljudstva, če naj uspešno služi ljudskim idealom. Izkazalo se je, da je današnji čas trd in neizprosni zahteva take organizacije, ki ne dopusti poedincem umikajoče mahovitosti. Paradni nastopi navdušene govornice in gostobesedne resolucije niso več sredstva, ki bi vzbujala

respekt. Na mestu vsega tega stopajo dejanja, prežeta z neomahujočo voljo slediti postavljenim ciljem z neizprosno odločnostjo.

Ni še daleč čas, ko si veljal za dobrega člana, kakega društva, če si redno plačal članarino, če si se redno udeleževal društvenih prireditev in pridno glasoval za predložene resolucije. To je bilo vse, kar se je od njega zahtevalo. Danes pa vemo, da je članarina samo eno izmed sredstev za doseg postavljenih ciljev. Če si plačal članarino, si šele omogočil finančno kritje akcije, toda akcija se ne more izvršiti brez tebe in šele ta akcija prinese uspeh. Mnogokrat se je zdelo v preteklih časih, da je društvo ali organizacija cilj na šega delovanja, sedaj pa vemo, da je to tudi le sredstvo, ki naj nas poveže, da bomo enotno nastopili, zopet v akciji. Brez akcije zopet nič ni in organizacija brez akcije je to, kar je kladivo, če leži brezdelno poleg nakovala.

Izkušnje zadnjega časa so nam tudi pokazale, kakšno mora biti vodstvo organizacije in kakšno mora biti njegovo razmerje do članstva in razmerje članstva do vodstva. Če smo prej ugotovili, da je ljudstvo le takrat faktor moči, če je medsebojno povezano, potem moramo napraviti še korak dalje in povedati, da tudi ljudstvo, če je še tako medsebojno povezano v organizaciji ne more nič doseči brez krepkega vodstva. Eno je res, pa glejmo dogodek kjerkoli hočemo po svetu, da je ljudstvo zlasti delavstvo, v obrambo svojih idealov povsod storilo svojo polno dolžnost, če je imelo vodstvo, ki ga je k temu pozvalo. Na žalost so vodstva marsikje odrekla, in videli smo, da so marsikje znali napraviti velike organizacije z milijoni in milijoni članov, ko je bilo pa treba postaviti silo teh organizacij v bran proti prodirajoči reakciji, je pa vodstvo odreklo. Takrat se je pokazalo, da se mnogokrat zgodi, da žive v velikih časih majhni ljudje.

Zelo važno se nam zdi baš sedaj ko kujemo načrte za bodočnost poučariti načelo, da se sme sprejemati v vodstvo organizacij le ljudi, ki morajo imeti tri lastnosti brez katerih ne sme biti v vodstvo sprejet noben član. Ljudje, ki naj tvorijo dobro vodstvo morajo biti: pametni, pogumni in pošteni.

Pametni morajo biti zato, da ne vodijo organizacije v brezplodna žrtvovanja in razkroj. Toliko morajo biti pametni, da znajo preceniti svoje moči in znajo preceniti svoje moči in naloge, ki so si jih stavili. Poznati morajo težave in ovire, ki bodo stale na potu, da se jim bodo znali modro izogibati in razpolagati z lastnimi silami tako, da bo dosežen z najmanjšimi žrtvami največji rezultat.

Pogumni morajo biti toliko, da jim ne bo strah svetovalec, ker strah ima velike oči. Pogumni morajo biti tako, da se ne bodo umikali tam, kjer ni treba, celo tako morajo biti gumni, da bodo upali napram svojemu članstvu zagovarjati korake, o katerih so sami prepričani, da bodo ciljem koristni, čeravno trenutno niso popularni.

O poštnju voditeljev se je pri nas pretilo že mnogo črnih, toda taka poštenost, ki se jo je največkrat priporočalo, bi morala spremeniti ljudi v angelje. Mnogokrat se je govorilo o poštnju, kakor da smo kaka verska sekta, katere voditelji morajo končati na križu. Vsa taka slična poštenost je prazno brbljanje, ki lahko navduši kako ženeo, ne pa odraslih ljudi, ki gledajo na svet tak kakršen je in ne na svet, ki je morda nekje v oblakih. Poštenost, ki jo zahtevamo od vodilnih ljudi pokreta mora biti v tem, da ostajajo zvesti idealom za katere se bore organizacije, ki so jih postavile na čelo. Biti morajo toliko pošteni, da ne pada nikomur niti na misel, da bi jih s to ali ono ugodnostjo spravil na napačen tir. Pošteni morajo biti toliko, da bi razkrinkali lastnega brata, če bi se vstulil v organizacijo z izdajalskimi nameni.

("Ljudski glas")

Pod pokroviteljstvom našega ministra

dr. Izidorja Cankarja

SE VRŠI

VELIKO ZBOROVANJE VSEH JUGOSLOVANOV

v proslavo 20 letnice Slovenske krajine v svobodni Jugoslaviji.

Zborovanje se vrši na AVELLANEDI

12. februarja 1939 ob 4 h. pop.

na dvorišču hiše MANUEL ESTEVEZ 630

(poleg kapele slovenske službe božje)

Ne le mi Prekmurci, temveč vsi Slovenci in Jugoslovani se homo tedaj zbrali okrog naše zastave in zapeli naši ljubi domovini.

Letos bo minilo 20 let, odkar je po tisočletju tuje oblasti dobil svobodo slovenski materin jezik v našem milem Prekmurju.

Vse Slovence in Jugoslovane vabi

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Slovenci doma in po svetu

GOČE NA VIPAVSKEM

Dne 27. nov. je v Gorici umrla gospa Terezija Mrcina, soproga proga profesorja in znanega zvonoslova g. Ivana Mrcine iz Gorice, in bila pri nas pokopana. Pokojnica je bila velika dobrotnica naše fare. Gospa Terezija je izhajala iz znane družine Kolaričeve v Ajdovščini. Dočakala je častljivo starost 88 let. Bila je izredno dobra, ljubeča mati. Z vdanostjo prave krščanske matere je pretrpela izgubo svojih dveh sinov. Njena hčerka živi v Ameriki, kjer je ustvarila lepo družino in se kot organistinja živahno udejstvuje v življenju naših izseljencev. Kot zgledna žena je vse življenje zvesto in v ljubezni stala ob strani svojemu možu, profesorju Mrcini. Postala je prava Gočanka in je z veseljem sprejela misel svojega moža, ki je kupil na našem pokopališču grob in dal sezidati na njem kapelico, pod katero bosta čakala vstajenja. Zgodilo se je, da je ona prva prišla v dom skupnega večnega počitka. V torko, ko smo se že pripravljali na praznovanje našega goškega patrona, so jo pripeljali iz Gorice. Priredili smo ji slovesen in časten pogreb. Vodil ga je vipavski dekan g. Nace Breitenberger. S toplimi, iskrenimi besedami se je poslovil od vzorne žene in matere domači župnik g. Lojze Kralj, ki jo je postavil za zgled vsem našim ženam. Vsi smo še posebej sočustvovali z gospodom soprogom, ki se zaradi svoje visoke starosti 88 let ni mogel udeležiti res ganljivega pogreba.

NAŠ ROJAK UMRL V ŠPANIJI

Stanko Šuligoj, doma i Kala nad Kanalom je v Španiji umrl. Pokojni Šuligoj je bil dolgo v Španiji, kjer se je boril na Francovi strani. Pri zadnji ofenzivi, pa si je nakopal pljučnico, kateri je podlegel. Kakor poročajo italijanski listi, je bil Šuligoj vnet in dober vojščak.

ZOPET NA SVOBODI

Iz italijanski zaporov je bilo za Božič izpuščenih 14 naših rojakov iz Julijske Krajine, ki so bili od raznih italijanskih sodišč obsojeni na 20 do 30 let ječe. Med izpuščenimi se večinoma še prav mladi, od 20 do 27 let.

NEVIHTA

V hudi nevihti, ki je divjala posebno okrog Cerkna, je strela udarila v mlin tamošnjega mlinarja Franca Skočina ter ga ubila.

SMRTNA NESREČA

Franč Šegula, doma iz Tolmina, je razstreljeval z dinamitom kamenje. Po neprevidnosti je prišel preblizu mine, ko je ta eksplodirala. Nesre-

čnega Šegulo je eksplozija vrgla 40 metrov globoko v tamkajšnji potok, v katerem so ga sosedje našli mrtvega.

IZ KOMNA NA KRASU

V starosti 81 let je umrl v Komnu Martin Tavčar. Bil je do zadnjega krepak in živahen ter se je celo pripravljaval, da obišče svojo hčer, ki živi v Ribnici v Jugoslaviji. Pa smrt mu je namero preprečila. Pokojni je bil priden in vesten gospodar. — Ne nadoma je umrl na operaciji v Trstu 34 letni posestnik in zidar Jožef Makovec, tudi doma iz Komna. Zapu- stil je ženo z 2 otročičema in starše — V Svetem je umrl Benedikt Kovarčič, star 51 let. Podlegel je boleznim, ki si jo je na vojni nakopal. — V Kreglišču pa je umrl 60 letni Jože Žigon.

ZIVINSKI SEJMI V GORICI

Zivinski sejmi v Gorici se vršijo vsak drugi in zadnji četrtek v mesecu. Splošni tržni dnevi pa vsak četrtek. Če je na četrtek praznik, pa se vrši sejm naslednji dan.

HIŠNO STANJE V TRSTU

Kakor poročajo tržaški listi, ima Trst 13.884 hiš. V zadnjih 12 letih se je število hiš povečalo za 1036.

OKOSTJA DESETIH JUNAKOV

Neki kmet iz Ločnika pri Gorici je na svojem zemljišču v bližini obeliska na Kalvariji zravnaval zemljo, ki je bila nakopičena iz zadnje velike vojne. Ko je tako odstranjeval zemljo, je nenadoma naletel na kaverno. Odkopal je dalje, dokler ni prišel do odprtine. V notranjosti kaverne pa je našel človeška okostja. Javil je to na pristojno mesto, kateri urad je dognal, da so ta okostja desetih vojakov, ki so bili žrtev bojev na Kalvariji. So to okostja italijanskih ali avstrijskih vojakov, se še ni dognalo.

TRIJE NOVI FAŠISTOVSKI TAJNIKI

Ajdovščina, Tolmin in Anhovo pri Kanal, kjer je cementna tovarna, so dobili te dni nove fašistovske tajnike. Dosedanji so bili iz službenih vzrokov premeščeni.

TEČAJ ZA ARABŠČINO

„Fašistični zavod za italijansko Afriko“ naznanja, da bo v kratkem otvoril v Trstu tečaj za arabščino. Vodil ga bo profesor R. Searcella, ki je mnogo let preživel med Arabci.

ZIDOVSKO PREMOŽENJE V TRSTU

Po podatkih, ki jih je priobčil v tržaškem „Piccolu“ strokovnjak, je v Trstu 587 lastnikov nepremičnin, ki niso arijskega pokolenja. Njihovo

premoženje cenijo na 165 milijonov lir.

ŠTEFAN MOČNIK NA SVOBODI

1. decembra je iz zaporov v Civitavecchia dospel domov g. Štefan Močnik, trgovec in gostilničar v Kopri- višću, občina Kal nad Kanalom. G. Močnik je bil eden glavnih obtožen- cev v proslulem „Kalskem procesu“. Obsojen je bil na 30 let ječe. Takrat je imel 65 let, sedaj se je po 8 letih vrnil domov v svobodo kot 73 letnik. Upamo, da bodo tudi ostali obsojenci iz tega žalostnega procesa — še preko deset jih je — v kratkem de- ležni svobode.

ZIDOVSKO DRUŽINE IZVZETE OD ZAKONA

Med 3522 judovskimi družinami, ki jih je italijanska vlada izvzela od zakona proti Judom je tudi 51 reš- kih družin, družin bivših reških le- gionarjev.

NOVA POVEST DRJA. IVA SORLIJA

V založbi Vodnikove družbe v Lju- bljani je izšla kot redna publikaci- ja za leto 1939. povest našega zna- nega tolminskega pisatelja drja. Iva Sorlija „Večne vezi“. V njej opisu- je pisatelj življenje slovenskega zdravnika iz Trsta, ki ga je zaletel konec vojne kot vojaškega zdravnika v Pulju, kjer je bil pred vojno pravkar ustvaril lepo pozicijo in do- bro ime. Pod silo razmer mora zapu- stiti Pulj in zasedeno ozemlje ter zbežati brez žene in otroka v Ju- goslavijo, kjer preizkusi razočaranje vseh emigrantov, dokler se mu ne posreči živeti v nove razmere. Pi- satelj vpileta v zgodbo, ki se razvi- ja okoli krize, nastale v junakovi družini prav zaradi njegovega bega s Primorskega, razne epizode iz pre- vratnih dni v Trstu in Pulju, in se dotika marsikaterega vprašanja naš- tega naroda pod Italijo in v emi- graciji. Dasi vsebuje povest veliko prav lepih mest in je tudi jedro po- vesti, namreč spor med ljubeznijo do lastnega naroda in ljubeznijo do roj- stnega kraja, nad vse zanimivo, ne bo knjiga povsem zadovoljila čitate- lja na Primorskem in v emigraciji. Duh, ki veje iz nje, priča, da se pi- satelj povesti brani biti „begunec“ ali, kakor bi mi rajši rekli „emi- grant“.

NAROČNIKI!

Slovenskemu listu najlepše vošči- te praznike in srečno Novo leto, če točno poravnate naročnino in mu pridobite novih naročnikov!

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpu- danje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez opera- cije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevraastenija, izguba spomina in šibkost. REVMAATIZEM: kila, nadua, gota, šib- kost srca, zdravimo po modernem nem- škem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. ŽELODEC: upadel, razširjeni, kisline, tež- ka prebava, bruhanje, rane. GREVA: colitis, razširjenje, kronična za- peka. GRELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN Naš zavod s svojimi modernimi naprava- mi in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in me- OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12 sečno plačevanje.

Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

kljub vsemu temu, in tudi kljub odstavku na strani 75, kateri bi bil le v korist spisa lahko izostal, je nova Sorlijeva knjiga po svoji vsebini razveseljiv pojav na našem literarnem polju, saj bo knjiga, ki je šla v več kakor 20.000 izvodih med naš narod, brez dvoma pomagala vzbuditi večje zanimanje za naš narod na Primorskem in tudi večje razumevanje za našo emigracijo.

L. Č.

"LA PORTA ORIENTALE"

Ob koncu novembra je izšla četrta številka tržaškega mesečnika „La porta orientale“, ki se bavi s problemi Julijske Krajine in Dalma- cije. Ta večkratna številka je posve- čena dvajsetletnici „odrešenja“. Poleg priložnostnih spisov, ki nosita podpis dveh bivših ministrov: Su- vicha in Giurattija, prinaša še razne članke o boju za italijansko univer- zo v Trstu, o koncentracijskih tabo- riščih v Avstriji in iz tržaške zgo- dovine. Nas zanimata pa posebno članka bivšega italijanskega posla- nika na našem dvoru Emilija Galli- ja in članek nekega Giuliana Gaeta

Gaeta opisuje na straneh 438 do 516 konec avstrijske vladavine v Ju- lijski Krajini in Zadru. Dasi vsebuje spis marsikatero netočnost in je spi- san docela pristransko, najdem ven- dar v njem marsikatero dobro zрно, posebno pa celo vrsto javnih razgla- sov iz tistih dni, ki nosijo podpise tudi naših ljudi. Članek oživljuje ra- zne slike iz tistih dni.

Poslanik Galli pa objavlja izvle- ček svojega dnevnika iz dni prevra- ta, ko se je v spremstvu generala Pettitija di Roretto zopet vrnil v Trst, kjer je bil pred vojno italijan- ski konzul. Posebno zanimiva je fo- tografija, na kateri sta slikana on in njegov naslednik kot poslanik v Beogradu grof Guido Viola di Cam- palto. Slika je iz prvih dni avgusta 1914. Slikala sta se pred glavnim vhodom v tedanje namestništvo in sedanjo prefekturo v Trstu. Opom- ba pod sliko pravi, da sta oba v Tr- stu vršila dragoceno delo, ki ga je javno priznal tudi eden izmed vodj avstrijske informacijske službe, ba- ron J. Lepeck von Fünfrück.

PROTIŽIDOVSKA AKCIJA V ITALIJI

Trst, novembra 1938. — Na pod- lagi protižidovskih zakonov zbirajo v Italiji podatke o židovskem pre- moženju, zlasti o nepremičninah. U-

gotovi so do sedaj, da presega ne- premično premoženje Židov samo v Turinu in Milanu 2 milijardi lir. V Trstu kjer živi po najnovejših statis- tikah 6.085 Židov, je znašala še letos židovska nepremičninska posest o- krog 300 milijonov lir. Po novih za- konih bodo morali Židje premičnine v najkrajšem času prodati. Zato pričakujejo v Trstu padeč vredno- sti nepremičnin, v Milanu pa bo mo- ralo 90% tamkajšnjih Židov, ki so italijanski državljani, zmanjšati svo- jo posest. Ker je Židom prepovedano imeti uslužbenec arijskega pokole- nja, bodo morali ti odsloviti samo v Trstu okrog 1500 uslužbencev. V za- dnjem času so iz vseh večjih podje- tij izločili Žide. Tako je zavarovalni- ca „Assicurazioni Generali“ v za- dnjem času odslovila veliko število centralnih in podružniških ravnatel-jev in prokuristov, isto so storila tu- di druga podjetja in ustanove. V Trstu se v zadnjem času opaža po- manjkanje zlatih izdelkov in drugih kovin ter dragih kamnov. Sodijo, da so jih pokupili Židje. Obratno pa se opaža, zlasti po nekaterih trgovinah, izreden padeč cen raznim vrstam manufakturnega ter drugega blaga.

ZAŠČITNI ZID PROTI POPLA- VAM JE ZGRADILA SREMSKA MITROVICA

Vsako leto na spomlad in jesen, ko vode naraščajo, je mesto dožive- lo večje ali manjše poplave. Zlasti lani ga je doletela katastrofa, ko je voda iz Save vdrla v mesto in pre- plavila skoro vse ulice. Poleg tega pa je voda vdiralna na površje tudi iz spodnjih plasti pod mestom, ka- mor se je natekala iz reke. Zato se pred nedavnim zgradili nad kilome- ter dolg betonski zaščitni zid, ki bo branil dotok vode iz Save, povrh pa so postavili še pet večjih črpalk, s katerimi bodo odstranjevali podtal- no vodo, ki bi udarila na površje za- radi pritiska od strani reke. S tem bo mesto zavarovano pred velikimi poplavami.

Pozor

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50-0277

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGO- VORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIH

KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezn. maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti novo obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse moške potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

O S O R I O 5025 (Paternal) — Buenos Aires

CON FRIO, CON CALOR

B E B A

QUILMES ¡LO MEJOR!

Trgovina čevljev BELTRAM

Vam nudi na izbiro najbolj modernih čevljev in raznovrstnega obuvala; sportnih čevljev, poletnih copat ter šolskih potrebščin.

Se priporoča ALBERT BELTRAM

DONATO ALVAREZ 2288 vogal CUCHA-CUCHA

P A T E R N A L

(Nadaljevanje s 1. str.)
opozicijski poslanci res sprožili vprašanje revizije meje ter jih je z uradno izjavo podprla tudi vlada. Te revizionistične težnje pa niso usmerjene proti Jugoslaviji. Tako opozicija kakor vlada so tekem debate ponovno naglasili, da so med Beogradom in Sofijo ne samo najboljši odnošaji, marveč iskreno prijateljstvo in da hoče Bolgarija tudi v bodoče živeti v najboljših odnošajih z nami. Sulzberger je pa trdil, da je K. Josevanov, bolgarski ministrski predsednik, Stojadinoviću sicer obljubil, da pred volitvami v Jugoslaviji ne bo načeljal vprašanja revizije bolgarsko-jugoslovske meje, vendar pa da je moral vlada na pritisk opozicije spremeniti svoje zadržanje v tem vprašanju. Kakor vidimo, je tudi bolgarska opozicija postavila g. Sulzbergerja sedaj na laž.

CHAMBERLAIN JE PREPRIČAN, DA IMA PRAV

Angleški zunanji minister Chamberlain je v spodnji zbornici spet odgovarjal te dni na očitke opozicije. Branil je svoje politiko nevmešavanja v špansko državljansko vojno ter je ponovil svoje mnenje, da bi se vojna razširila na vso Evropo, če bi poleg Italijanov posegli v državljansko vojno še Francozi in Angleži. Voditelja opozicije, majorja Attleja, ki je sprožil napad na vlado, je vprašal, kaj bi opozicija naredila, ko bi bila ona na vladi. Odgovora ni dobil, ker se je major najbrž spomnil na svojega prijatelja Bluma, ki se je kot ministrski predsednik Francije izrekel za nevmešavanje, dočim zahteva sedaj, ko ni več v vladi, naj Francija prisloki španskim republikancem na pomoč. Ena stvar je rogoviliti v opoziciji, druga pa biti na vladi in nositi odgovorost. Chamberlain je očital opozicijskim poslanecem, da širijo vznemirljive vesti, ki niso utemeljene in ki zelo škodujejo Veliki Britaniji; ta na primer razlagajo, da Anglija ni pripravljena na vojno, da ni dovolj močna. "Mi smo močni in če bi se pokazala potreba, da se borimo, se bomo borili za življenje in smrt in zelo verjetno je, da bomo tudi zmagali". Trdil je

tudi, da ugled Anglije se nikoli ni bil tako velik kakor sedaj, kajti nikoli se ni toliko držav potegovalo za njeno prijateljstvo, kakor danes.

POLOŽAJ V ŠPANJI

Španske revolucionarne čete so že vdrle v provinco Gerono in vsak dan bolj krčijo površino ozemlja, ki jih še loči od francoske meje v severovzhodnem delu Katalonije. Stotisoči beguncev silijo v Francijo, ki ima mnogo preglavic zaradi navala ubežnikov. Republikanska vlada se sedaj nahaja v mestu Figueras, ki ga Francova letala pogosto bombardirajo. V zadnjih dneh je slabo vreme nekoliko zaustavilo prodiranje revolucionarcev, vendar pa izgleda usoda Katalonije že odločena, ker je položaj vladnih zelo kočljiv tudi zaradi velikega števila beguncev iz južnih krajev, ki so prenapolnili mesta in trge obenem z vojsko, velika pomanjkanja radi nedostatka živil in streh.

ROOSEVELT HOČE PODPRETI DEMOKRACIJE

Roosevelt zagovarja stališče, da morajo Zedinjene države podpreti demokracije — in predvsem Francijo — s tem, da jim pomagajo oborožiti se. Zato je pristal na prodajo večjega števila vojnih letal francoski vladi.

RUSIJA JE HAZNANILA NOVO PETLETKO

Sovjetski izvedenci so izdelali načrt za tretjo petletko, ki zatrjujejo, da bo tako izpopolnjena, kakršne še ne pozna zgodovina. Petletka bo proglašena dne 10. marca ob priliki 18 letnice komunistične stranke.

Načrt predvideva narodno vporabo od 100 do 150 od sto; vrednost industrijskih izdelkov mora doseči 180.000 milijonov rubljev na leto, kar bi znašalo 88 od sto do sedanje vrednostne proizvodnje; avtomobilov bodo izdelali do 400.000 na leto; električne energije bodo pridobili 75.000 milijonov kilovatov; premoga 230 milijonov ton; petroleja do 54 milijonov ton; železa 22.000.000 ton; odprli bodo nove petrolejske vrelce med reko Volgo in Uralom; zvišali bodo delavske pridobnine na 65 od sto ter bodo znižali 11 od sto cene istim; investirali bodo 32.200 milijonov rublov za poljedelstvo; zvišali bodo število 35 od sto konjev ter 40 od sto krav potem ovac za volno 100 od sto; izdelali bodo 10.930 km. železnice; cest 208.000 km.; izučili bodo 1.400.000 tehnikov in 600.000 izvedencev z višjo izobrazbo; zgradili bodo velikansko električno centra in v okraju Kubišev, ki bo imela moči

NEPISMENOST V JUGOSLAVIJI

Nepismenost v naši državi je med ženskami mnogo večja kakor pa med moškimi. Statistike sestavljene po rezultatih popisa prebivalstva v letu 1931., pravijo, da pride na sto pismenih moških le 64 pismenih žensk. Vzroki za to leže večinoma v verskih momentih prebivalcev v vzhodnejših delih naše države, kjer ženska nima v nobenem primeru iste vloge v javnem življenju, kakor jo ima na primer pri nas. Najmanj nepismenih je seveda v Sloveniji, kjer so jih pri popisovanju prebivalstva pred sedmimi leti našli le 5.5%. Za nami pride upravno področje Beograda, Zemuna in Pančeva, kjer je nepismenih še 20%, nato savska banovina z 27.7% nepismenih, primorska z 57.3%, moravska z 62%, drnška z 62.1%, zetska z 66%, vardarska z 70.9 in vrbaska z 72.6%. Seveda je pismenost večja med mlajšim rodod, ki je rasel v novi državi, ko je bilo ustanovljenih mnogo novih šol v vseh delih države.

ZASTOJ JUGOSLOVSKEGA ŽITNEGA TRŽIŠČA

Na jugoslovskega žitnem tržišču je nastal zastoj. Veliki snežni zameti, zamrznjene reke in zapovrstni katoliški in pravoslavni božični prazniki so zavrlji trgovino, obenem pa je na trgovino vplival tudi položaj na inozemskih tržiščih. Cena pšenice je začela padati ter znašajo sedaj po 158 do 160 dinarjev za stot. Zategadelj se je pocenil po vzhodnih delih naše države tudi kruh. Za koruzo vlada nekoliko večje zanimanje. Prodaja se po 102 do 103 dinarjev za stot. Ostale vrste žita pa nimajo dosti kupeev. Upajmo, da bo sedaj nastala jugovina kupčijo poživila.

VINSKA KUPČIJA V DALMACIJI SE JE POPRAVILA

Dalmatinska vina so dobila svoje kupee. Od lani je vinogradnikom ostalo še precej vina, pa se je razlika izravnala, ker je bil lanski pridelek za dobro petino manjši od predlanskega. Pač pa je kakovost novega vina odličnejša, kakor predlanskega. Sprva so Dalmatinci sicer mislili, da bodo vino slabo prodajali, ker se ni oglasil noben kupec. Krive pa so bile visoke cene, ki so znašale povprečno po 5 dinarjev za liter. Ko so pa vinogradniki cene znižali, se je kupčija takoj popravila. Sedaj prodajajo liter vina povprečno po 3 do 3 in pol dinarja.

GROB PESNIKA GUNDULIČA IŠČEJO

Grob velikega dubrovniškega pesnika Ivana Gundulića skušajo določiti v Dubrovniku. Ko so nedavno slavili 300 letnico njegove smrti, so se spet začele razprave o tem, kje leži grob. Nekateri zatrjujejo, da je bil pesnik pokopan pred glavnim oltarjem minoritske cerkve, drugi pa mislijo, da je bil pokopan za glavnim oltarjem v isti cerkvi. Zato so si preskrbeli vsa potrebna dovoljenja, da so začeli z odkopavanji v cerkvi. V nekaj dneh se bo torej ta uganka rešila.

ZNAMENITO ODKRITJE

Kamenito krsto enega izmed prvih hrvaških kraljev so menda odkopali pri cerkvi sv. Lovranca v Vrpolju pri Šibeniku. Izkopavanja je vodil znani hrvaški arheolog pater Lujo Marun. Pri delu so slučajno našli na dovršen del kamenite krste, na kateri je bila napisana v latinščini besedica "rex" (kralj). Ker so bili okraski na krsti taki, kakor so jih našli že na drugih kamenitih izkopavinah iz prvih stoletij hrvaške zgodovine, so prišli do prepričanja, da je bil v najdeni krsti pokopan eden izmed prvih hrvaških kraljev.

PETNAJSTLETNICA OSREDNJEGA URADA ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU

Petnajstletnico dela je slavil nedavno Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Po ustanovitvi nove države je bilo treba združiti vse delavske zavarovalne zavode, ki so prej obstojali v vseh pokrajinah razen v Srbiji in v Črni gori, v skupno matico. Sedeži prejšnjih delavskih blagajn so bili pretvorjeni v okrožne urade za zavarovanje delavcev, a osrednje ravnanje je za čelo poslovali leta 1924. v Zagrebu. Zanimivo pa je, da je ta socialna organizacija urejena centralistično, čeprav je njen sedež v Zagrebu in ne v Beogradu.

VELIK USPHEH RAZSTAVE V ZAGREBU

Razstava "pol stoletja hrvaške umetnosti", katero je pred dobrimi štirinajstimi dnevi odprl dr. Vladko Maček, je doživela velik uspeh tako pri kritiki kakor pri občinstvu. Razstava je pregledna zbirka del hrvaških likovnih umetnikov v velikem novem paviljonu kralja Petra Osvoboditelja. Poleg kulturnega pomena, ki ga ima za hrvaški narod, pa ima razstava poseben pomen tudi za umetnike same, ker se je poživilo zanimanje med občinstvom za umetniška dela, kar se izraža v številu kupljenih del. Že pred dobrim tednom

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in elegantno oblečeni
Pridite v krojačnico "Gorica", kjer boste vedno dobro postreženi.
FRANC LEBAN
Ul. WARNES 2191
(Nasproti postaje Paternal.)

je bilo prodanih raznih vrst za več kot 100.000 dinarjev.

DVAJSETLETNICA POTRESOMERSKEGA ZAVODA

20 letnico svojega obstoja je praznoval potresomerski zavod na beograjski univerzi, katerega temelj je bil položen že leta 1909. z ustanovitvijo potresomerskega zavoda na Tašmajdanu. Jubilej je zanimiv tudi za nas, ker je prvi zavod na Tašmajdanu uredil in opremil z aparati lastnega izuma in izdelka ranjki slovenski potresni strokovnjak dr. Albin Belar. Po vojni je bil zavod izpopolnjen in priznan kot poseben institut beograjske univerze. Tako je bil deležen večjih denarnih podpor in je mogel od takrat naprej izdajati svoj lastni znanstveni časopis.

KMET V BOSNI PRED VRATI HLEVA USTRELLI VELIKEGA MEDVEDA

Pred vrati svojega hleva je ubil velikega medveda kmet Ivan Martinič iz okolice Jajca v Bosni. Proti večeru je začel ropotanje in hreščanje ob hlevu, ki je bil s hišo pod istim krovom. Vzel je staro puško in šel oprezno pogledat. Na svoje presehečenje je zagledal kosmatineca, ki je hotel vdreti v hlev, kjer je bil več goved. Kmet je s puško naglo pomeril in medveda že z prvim streloom ubil.

ZALOGA DOBREGA VINA

Franc Kurinčič

— Ne pozabi GARAY 3910 —
telefon 61-5384
BUENOS AIRES

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC de Falicov in DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Rojaki

Predno si naročite obleko
OBISČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik
ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih.
CENE ZMERNE
TINOGASTA 5231
Villa Devoto

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

RESTAVRACIJA
"PRI ŽIVCU"
kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostorji pripravljeni tudi za svatbe.
Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

PRVA SLOVENSKA KROJAČNICA
v Villi Devoto
Ako hočeš biti počeni in elegantno oblečen obrni se v krojačnico
Danijel Kosič
CALDERON 3098 vogal R. Lista
Villa Devoto
Buenos Aires

SLOVENSKA TRGOVINA (TIENDA)
"LA PALMA"
Kjer dobite vse moške potrebščine, perilo, nogavice itd. ter blago in obleke za ženske in otroke.
Cene zelo ugodne.
Se priporoča lastnik
JOSIP BOŽIČ
Calle Méjico 923, Piñeyro
Avellaneda

slovenska tovarna mozaika
Velika izbira granitnega, apnenčevega in večbarvnega mozaika. Specialno izdelovanje granitnih stopnic ter vseh v to stroko spadajočih del
Albert Gregorič
J. Pedro Varela 5233
U. T. 50 - 5383
Villa Devoto Buenos Aires
zasebno J. P. Varela 5130

V DAR DOBITE
na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.
Atelje **MARKO RADALJ**
Faundo Quiroga 1275 in 1407
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

Ana Chrpova
Slov. babica
dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.
ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

PRVA Slovenska vinarna NA DOCK SUDU

V zalogi imam veliko izbiro najboljšega vina in raznih pijač. Na željo klientov dovažam na dom. — Cene zelo nizke. Priporoča se lastnik
ALOJZ SIRCA
Calle Mazzini 1479 -- Dock Sud

VARNOST VEČ VARNOSTI POPOLNO VARNOST
za Vaše prihranke potrebujete sedaj bolj kakor kdajkoli v HRANILNICI z dobrimi obrestmi.
NAJVEČJO VARNOST
Vam nudi Vaš stari prijatelj
SLOVENSKI ODDELEK
Banco Holandés Unido
PODRUŽNICA BUENOS AIRES
CENTRALA: Filialka:
Bme. MITRE 234 CORRIENTES 1900
U. T. 33 - 7013 — Buenos Aires
DENARNE POŠILJKE v vsakem denarju z zračno pošto brez posebnih stroškov za aeroplan.
LADIJSKE PREVOZNE KARTE po konkurenčnih cenah za najboljše ladje.

Cena življenja Japoncev in "harakiri"

Japonci so svoj skrivnostni svet zase. Ne merijo z našimi merami. ne gledajo z našimi očmi in ne sodijo po naše. Njihova domovina prav za prav nima meja, naroda je takorekoč brezštevila. Poznajo samo eno mejo: dolžnost — to je treba izpolniti, da je življenje vredno življenja. Samo dolžnost je veličina, pred katero je treba kloniti, vse drugo je prehodno in je vseeno, ali se dogaja na tem ali na onem svetu. Občestvo japonskega naroda, živih Japoncev in mrtvih, je tako veliko in trdno, da ga noben Japonec ne more izgubiti, naj živi na tej strani ali pa preide na ono stran. Če je izpolnil svojo dolžnost, ostane v družini, ki je ena sama in sega v večnost. Zato je tostransko življenje le toliko vredno, da moreš izpolniti dolžnost do Japoncev s tega in onega sveta, do njihove brezmejnne domovine in do mikada. Kadar tega ne moreš več ali si vse svoje storil, življenje ni več potrebno in ga lahko vrneš naravi, ki ti ga je posodila.

Iz tega lahko razvidimo, kako zelo so še nazadnjaški na Japonskem. Njihova vera jih dela nerazumne in fanatične, kot sploh dela ljudi vsaka vera.

*

Slavni japonski general Kiten Nogi je bil s svojo armado pred Port Arturjem. Nekega dne mu štabni častnik prinese novico, da je njegov sin padel v boju. Nogi se ni niti ganil, dejal je samo: "Silno sem zadovoljen."

Nekaj tednov nato, 30. nov. 1904, je v bitki "grič 208" padel njegov drugi sin. Oče je ob mrtvem sinu dejal: "V čast si štejem, če je narod sprejel to majhno žrtev."

Nogi je bil vojak. V bojih se je vedno rad kretal v prvih vrstah; naravnost užival je, če je mogel svoje življenje molče postaviti na razpolago, ne da bi ga izzivalno prodajal. Nekega dne so ga častniki le pregovorili, da se je — čeprav zelo nerad — umaknil iz prvih vrst. Vrnil se je v svoj stan. Tam ukaže bolnemu štabnemu častniku, ki je v mukah ležal na vojaški postelji, naj gre takoj v fronto, da ga bo nadomestoval. Častnik se je brez besed s težavo dvignil, posadil so ga na konja in tako poslal v temno noč proti sovražniku. Nogi je dejal: "Tako težko je bil bolan, da bi mi v postelji umrl. Pomagal sem mu, da bo umrl junaško smrti kot vojak. To je največja čast."

Sedem let nato, 1. 1912., je umrl cesar Meidži. Ko so topovski strelci naznanjali cesarjev pogreb, je v svoji hiši, na dragoceni preprogi, klečal 63-letni general Nogi, zmagovalac pri Port Arturju in napravil — harakiri, prerezal si je trebuh in umrl. Istočasno je v drugi sobi napravila harakiri njegova žena — po starem samurajskem zakonu si je prerežala grlo. — General je ob cesarjevi smrti odslužil, ob generalovi smrti je odslužila njegova žena. Tako je življenje in taka je dolžnost na Japonskem.

General Nogi uživa danes na Japonskem božje češčenje.

*

Harakiri je Japoncem "sveti in najbolj srečen odhod". Vojaško življenje še danes pozna ta način smrti in ni nič tako redek, čeprav vedno vzbudi spoštovanje. V sedanji kitajsko-japonski vojni je neki major Kuga zašel v kitajsko ujetništvo, pa so ga Japonci z drugimi ujetniki zamenjali in dobili nazaj. Osvobojeni ča-

stnik je prišel nazaj, poiskal kraj, kjer je bil ranjen in ujet in napravil harakiri. Mlad pilot si je na ta način vzel življenje, ker je v megi letel preko cesarske palače. Takrat bi mogel pogledati navzdol proti cesarju, kar bi bilo žaljenje veličanstva, cesarjeve bogopodobnosti. Po taki duševni nesreči je treba oditi. Kmalu nato so si štirje čistniki vzeli življenje, ker niso mogli prenesti "sramote", da vojni proračun v parlamentu ni bil sprejet enoglasno.

O nekem dvornem uradniku pripovedujejo, da bi moral spremljati cesarja pri odhodu iz mesta, kamor je prišel na obisk. Po bogve čigavi pomoti je cesarja vodil po drugih ulicah, kakor pa je bilo prvotno namenjeno. Ob teh ulicah je bilo manj ljudi in manj pzdorov, kakor pa bi bilo to po onih ulicah, kjer je ljudstvo že v naprej pričakovalo. Komaj je cesar zapustil mesto, uradnik napravi harakiri.

Zgodovina tega načina smrti je velika in pestra, kakor zgodovina viteštva in viteških postav "samuraj" in stara zgodovina japonskih otokov. Ta "sveti in najsrečnejši odhod" ima svoj izvor v davni legendi. Nekoč je v bližini Tokia, že pred tisočletji, živel zelo krut knez. Neki samuraj ga je umoril. V deželi bi se cer moralo zavladati veselje, da je tako nepravilni vladar odstranjen. Samuraji, ki so ga stražili, 47 jih je bilo, pa so se zaradi svoje nepazljivosti hoteli sami kaznovati. Zbrali so se in sklenili skupno umreti. In legenda pravi, da so napravili prvi harakiri. V predmestju Tokia so njihovi grobovi, ki so kmalu postali naroden spomenik, kamor še danes romajo velike množice v žalnih belih oblekah. Tudi te samuraje častijo po božje.

Narodna japonska roža je češnjevec. To je cvet vojakov, ki v njem gledajo znamenje japonskega junaškega življenja. Ta znak uči, da je življenje dar, ki ga je treba brez vsega nadaljnjega dati nazaj, kadar ga velika narava pokliče.

Častna knjiga samurajev, v kateri je harakiri popisana z vsemi obrednimi posameznostmi, se imenuje bušido. To je najtrdnjša knjiga, da je učil in blažil, z drugo je opominjal in grozil. Danes lažje razumemo njegovo delo, zlasti konstruktivistične drame, v katerih glasno govori strah pred silo, pred oživljeno snovjo, poraz iznajdbe pred iznajdbo. Borilec za mir med narodi je v Beli boleznii še posebej podal tragično napoved svojega naroda in samega sebe. Njegova lahkotna, skoraj časopisna oblika je zapemala same velike stvari: družbo, državo, narod,

Neki samuraj, ki je razžalil svojega gospodarja, je bil s svojimi sinovi obsojen na harakiri, to je edina sprava, s katerim more plemeniti rod samurajev popraviti svoj zločin. V hiši določijo sobo za ta obred. Na blazinah ob obeh straneh sedo priče in molče pričakujejo samuraja in njegove sinove. Tiho in zatopljeni sami vase, v sijajnih kimonah, se bližajo, za njimi najboljši prijatelj očeta, v zlatom pretkanju vojaški opremi in nosi dolg meč. To je izvrševalec obsodbe, kajšaku. Nemo se priklonijo na vse strani. Nato obsojeni stopi na vzvišeno blazino in sprejme meč, ki ga mu kajšaku ponudi na dragocinem krožniku. Spet se priklanjajo na vse strani. Samuraj se sleče do pasu, poklekne in napravi harakiri — in pade z obrazom naprej. Noben znak bolečine se ne sme pokazati na obrazu. Tako predpisuje bušido. Za očetom "odidejo" na isti način sinovi. Navadno prosto-

voljno ob isti uri "odide" tudi žena, za katero pa bušido predpisuje, da si prereže grlo. To je "harakiri" — "sveti in najsrečnejši odhod".

Teško je to soditi z našimi pojmi. To je izven tiste duševne in čustvene ravni, po kateri se razgledujemo mi, zapadnjaki. Češčenje prednikov, kinto, nekoliko osvetljuje pogled v japonsko verstvo. Tu ni nobenega prepada, vse je eno občestvo, zato je Japoncem tako vseeno ali živijo na tem ali pa "živijo" na onem svetu.

Karel Čapek

Kakor smo v preteklem letu z bridko skrbjo spremljali usodo Češko-Slovaške države, tako nas je zadel tudi smrt Karla Čapka, enega izmed najvidnejših vrhov sodobne češke omike. Zdi se, da je ta smrt še posebej tragična podoba današnjega boja za demokracijo; v času, ko pesnik ni mogel v ničemer spreminiti svojega razuma in značaja, mu je ob največjih razočaranjih odpovedalo srce. V dnevih vznemirjenosti in potrnosti je pisal oklice svojemu narodu in ugovore celemu svetu, želel je pogledati skozi meglo in sivino de sonca, pa je omagal na božični dan 25. decembra, ne še 49 let star. Pokopali so ga 29. decembra na višegradskem pokopališču.

S Karlo Čapkom je umolknil velik pisatelj-razumnik. Po svoji izobrazbi in smeri je Čapek pripadal novemu češkemu realizmu, ki je gradil narodno življenje iz temeljev zapadnih omik in vzorov plemenitega človečanstva. Vtem se je najbolj približal Masaryku, čigar prijatelj je bil in je zapisal tudi pogovore z njim. Njegova vera v pravico in bodočnost malih narodov je temeljila na tem vzoru. Zato išče v svojih spisih vrednost srednjega človeka, ki s plemenitim razumom ceni pridobitve novega časa, z grozo pa se bori proti neduhovni sili, kakršno prinašata kapital, vsevlada posameznikov in množice. Čista poezija ni bila ne v njegovi duševni naravi ne v njegovem pisateljskem načrtu. Hotel je biti sodelavec v državi in družbi, stvarni sodelavec v javnem delu. Zato je njegovo pisateljsko delo objemalo dve skrajnosti: okolje malega, vsakdanjega človeka in veliko utopijo. Z eno stranjo svojega dela je učil in blažil, z drugo je opominjal in grozil. Danes lažje razumemo njegovo delo, zlasti konstruktivistične drame, v katerih glasno govori strah pred silo, pred oživljeno snovjo, poraz iznajdbe pred iznajdbo. Borilec za mir med narodi je v Beli boleznii še posebej podal tragično napoved svojega naroda in samega sebe. Njegova lahkotna, skoraj časopisna oblika je zapemala same velike stvari: družbo, državo, narod,

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji

Sporočam slovenski naselbini, da bom ob priliki 25 letnice moje fotografske obrti, vse preuredil ter razstavil moje delo, kjer se bo lahko vsak prepričal o mojih neprekosljivih izdelkih.

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAUSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

PRVOVSTNA

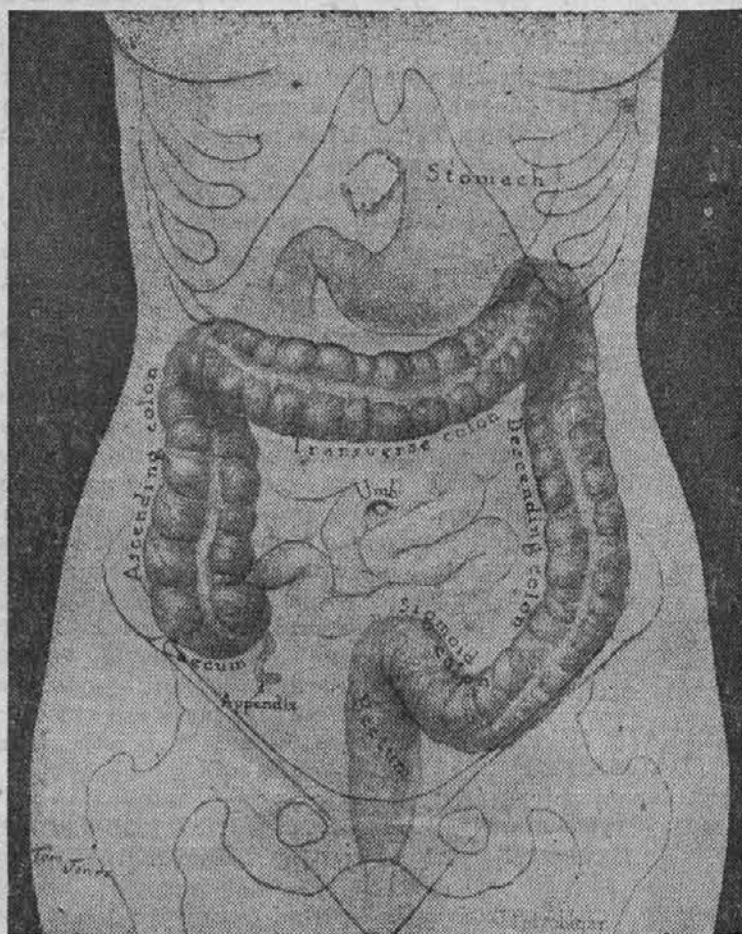
Restavracija, Bar in Pivnica

RIVERA 1999 vogal DORREGO U. T. 54 - 7461

Zračni prostori za društva, banke in svatbe z rezerviranimi prostori za družine

Kegljišče in kroglišče Vsakovrstne jedi ob vsaki uri Za društva dvorana brezplačno Priporoča se lastnik

ANTON DEKLEVA

Notranjost človeka

znanost in duha.

Prav pred pol letom smo ga srečevali na zborovanjih Pen-klubov v Pragi. Kot hišni gospodar se je z rdeče nadahnenimi lic gibal med predstavniki narodov, nekako odmaknjen, čeprav se je tedaj zdelo, da je že zmagala samozavest naroda. V nekaterih trenutkih je pokazal, kako dobro razume položaj nas Slovencev. Zato nas je njegova smrt v resnici pretresla.

F. K.

Cankar med Hrvati

Ivo Kozarčanin je napisal za "Hrvatski dnevnik" z dne 25. decembra za dvajsetletnico Cankarjeve smrti izredno dober članek pod naslovom: "Cankarov književni profil", iz katerega prinašamo nekaj zanimivih odlomkov.

Književni profil Ivana Cankarja lahko določimo po nekaterih njegovih reprezentativnih dramskih delih (Hlapec Jernej, Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Za narodov blagor i. dr.), po knjigi avtobiografskih črtic "Moje življenje", po močnem, sugestivnem, satiričnem romanu "Martin Kačur" in mogoče še po kaki drugi knjigi ali povesti (Podoba iz sanj, Nina in dr.). Da pa to nikakor ni dovolj, je jasno takoj, če vzamemo v obzir, da je Cankar napisal celo biblioteko del, od katerih je dober del posvečen tako kratki subjektivni, intimni lirski noveli, kakor kritiki, katera navadno ni daleč od pamfleta. Ustvarjajoč dinamično, brez odmora in z občutkom dolžnosti do dela, mučen s trpkim, grenkim spoznanjem o jalovosti človeškega življenja v nočeh naporov, je Cankar nedvomno z istim toplim srcem pisal liriko kot prozo. Eno in drugo se je pretakalo v njem, roke so se krčile, da oblikujejo resnico, besede, sedaj sijajne in dragocene, so postale s časom zgnetenene, tope in neoprabljive. Skozi Cankarjevo delo je govorilo življenje grobo, težko in temno: kakor pritisk, kot udarec s knuto, kot leden dih smrti, ki polzi po čelu in vratu. Njegovo delo je bilo zasnovano na kritiki družbe, je bilo upor proti njeni okrutnosti in notranjim usodnim protislovjem, podobno staremu, ki se upira: sklonjen, zavil v črno pelerino kot Křeževni neznanec...

Kako je v Cankarju živo občutje za pravico in etiko, vidimo v vseh njegovih delih, ki niso nikdar dobesedno moralizatorska, vendar skozi nje vedno govorijo velike etične in človeške resnice. Iz čistega spoznanja in občutka za pravico se Jernej odloči za požig in krvoprelitje. Samo ljubezen do človeka in resnice daje "Podobam iz sanj" globino in zanos intimne človeške izpovedi in ozadju strahotne vojne. Trpljenje in resnicoljubnost prepletata povestne cikluse: "Na klanec", "Mimo življenja" in "Za križem". Povsod se pojavljajo svetle podobe tistih žensk, ki po večini nosijo breme življenja na svojih ramenih; potem pa zopet potapljanje v rožnato meglo alkohol-

neopojnosti, ki je blizu brezplodnemu, siromašnemu življenju; cel svet ubogih in izmučenih v življenju, za katere se nihče ne briga, je prikazan v polni dnevni svetlobi, a med njimi posebno žene: izmозgane v delu in otroci, jetične, blede, toda dobre in blage...

Cankar je v svoje črtice, katerih je nekaj zvezkov, zbral cel kapital psihologije in človekoljubja, ki sega že do robu popolnega samozatajevanja in samopozabe (kar spominja na Kristusa in Dostojevskega). Vsaka posamezna novela je med temi stotimi kot pri Maupassantu, življenjska kronika za sebe, kot pisana plošča v mozaiku. Na znani Mickiewiczev motiv o domovini je Cankar napisal nekaj krasnih, kratkih in toplih črtic, ki ne bodo nikdar pozabljene.

Ivan Cankar ni končal tehnike na dunajskem vseučilišču, toda končal je drugi, mnogo večji in težji študij, katerega končuje komaj eden med tisoči: študij knjištva in življenja. On je mogoče naredil za slovenski narod, ki ga je odkrito in fanatično ljubil, več kot vsi slovenski tehniki, ki so končali pred ali za njim. Ni dočkal konca vojne, oziroma umrl je prav takrat, ko se je vojna končala, in to daje tragičen poudarek njegovemu življenju in delu; bil je prepričan pacifist in antimilitarist. Analiza njegovega književnega dela ne kaže samo njegove relativno visoke umetniške kakovosti, ampak tudi, kako globoko je bila pri njem ukoreninjena ljubezen do človeka in naroda. Današnje slovensko knjištvo se še vedno razvija v Cankarjevi senci; ne posreči se mu osvoboditi se iz začaranega kroga, v katerega ga je zaprla Cankarjeva ustvarjalna sila in umetniška osebnost. V življenju je bil sam, toda to je bila blagodejna in dragocena umetniška samota, ki je osnova vsakemu pravemu umetniškemu ustvarjanju.

BOGATI ANGLEŽI

Bogastvo angleškega naroda radi pretiravamo. O revščini delovnih ljudi, brezposelnosti, nizki življenjski ravni nižjih slojev, o težkem stanju malega kmeta in njegovi zaostalosti vemo malo. Razlike med posedujočimi in neposedujočimi so večje kot malo kje drugod. Bogati angleški kapitalisti so majhen odstotek angleškega naroda, na 4% jih cenijo. Delavstvo, mali kmet, poljedelsko služabništvo tvorijo 90% prebivalstva, 6% je obrtnikov, malih posestnikov, srednjih kmetov. Angleški kapitalist in rentnik pa razpolagata kljub svoji maloštevilnosti z 55% narodnega bogastva, drugih 90% mora živeti od ostalih 45%. Industriji s svojo gospodarsko močjo tudi politično moč Angleže.

Kakšen vpliv ima lord, ki je sam lastnik 270 hektarov parcel v zahodnem delu Londona, si lahko mislimo. Od 8 milijonov londonskih prebivalcev je le 40.000 posestnikov večjih in manjših zemljišč. Toda drage parcele v središču mesta so last le kakih 20 bogatinov.

KROJAČNICA "PRI ZVEZDI"

Vam nudi najboljše angleško blago (SUPERLAN)

Izdelujem moške in ženske obleke. — V zalogi imam za 1938/39 leto tudi vsakovrstnega pomladanskega in poletnega blaga: za moške \$ 55.— za ženske \$ 45.—

Za obilen obisk se priporoča rojakom in rojakinjam

STANISLAV MAURIČ

DONATO ALVAREZ 2059

pol kvadre od Av. San Martin — Bs. Aires

Eden tako, drugi drugače...

Oni dan so se pa pograbili. Kdo pa? Črni in rdeči... pa kaj bi tako pravili. Saj niso bili ne prvi črni, ne drugi rdeči, le ruknili so se, to pa drži.

In zakaj so se udarili? No, nikar tako. Saj so padale samo besede. Z jezikom so se. I no! Vsakdanje besedičenje.

Farje je treba vse pobiti, je kričal Tobija. Pa kako korajžen je bil. Če bi ga človek sodil po njegovem obrazu, bi se kar vrgel na "nunca", kot kanja na poljsko miš, če bi mu padel v pest...

Gorje mu, kaj... Zakaj pa so? Saj samo drugim kruh odjedajo...

Tobitu ne bi zmanjkalo besed, če bi ga hoteli še poslušati. Toda ni samo Tobu tako srečen, da ima jezik v ustih. Tudi drugi kaj vedo in povedati znajo.

Kateremu nuncu si ga pa ti že kaj dal, mu je nevoljno presekal besedo Gabre. Koliko kruha so že tebi nunci pojedli?

Meni ne, ker jaz nisem tako "šustast", da bi ga kateremu dal. Farju že ne, nikoli!

No, pa pustimo Tobu! To ti rad verjamem, da ga še nisi nobenemu gospodu nikoli dal. Toda, ali te smem vprašati ali si ga že komu drugemu kdaj dal?

Malo sitno je bilo Tobitu in ker v glavi ni bilo odgovora, je šel ponj v vrč vina. Tamkaj se vedno kaj primernege najde.

Ti Tobu, se je vmešal Grčar, meni se zdi, da Ti sploh samo za svoja usta veš. Saj niti tega prav dobro ne razumeš, da je treba tvojim lastnim otrokom tudi kruha in še kaj drugega. Žena ti doma joka za skorjico kruha... Le nič se ne šopiri proti nikomur. Sam sebi na prste stopi in pomisli raje na to, kdo naj daje kruha tvojim otrokom.

Tobitu je bilo tega že odveč. Da ne bi prišlo kaj hujšega, se je vendar umaknil, češ da s farškimi podrepaniki noče imeti opravka...

No kaj se ti zdi? je menil Gabre.

Kaj? Tisti ki najmanj ve, navadno največ govori hoče. Ali ni mar res čudno, da ravno tisti vedo povedati kako duhovni drugim kruh "odjedajo", ki pusti lastne otroke prosjačiti skorjo kruha; vse kar za služi, pa sam po lastnem grlu požene.

Jaz se ne bom ponašal z ničemer. Nisem duhovnom poseben prijatelj.

Toda prav zares ne vem, zakaj naj bi jih sovražil, je menil Gabre. Ljudje pripovedujejo seveda razne zgodbe o skopih duhovnikih in verjamem, da jih je kaj takih, toda resnici na ljubo moram priznati, da poznam mnogo dobrih. Oni dan sem se srečal z nekim Dolfom. On jih je tudi vedel čez svojega gospoda. Da mu je za krstni list zaračunal 10 lir! Strašno mu je to zameril. Tega mi pa seveda ni hotel povedati, da je bil on vedno s tistimi, ki so šli proti veri... Nazadnje bi hotel imeti krstni list prav tako zastoj, kot Kukarjev Tone, ki je bil vsa leta najbolj zvest pevec na koru. Dosti sem bil po svetu, da sem se že naučil, da tistemu, kateremu so duhovniki tako napoti kot Tobitu ali Dolfu, imajo strah pred črno suknjo in le zato nanjo lajajo...

Mrko je gledal v kozarec Mule in zarenčal: postopači so. Jaz se moram mučiti cel dan, da živim, oni pa pohajajo in na mehkem sede.

Takih je pa zelo veliko. Vsi tisti, ki omnibuse, kolektive in tramvaje vozijo, tudi samo pohajajo! Ali tudi oni kruh drugim odjedajo?

Še vedno je bulil Mule v kozarec. Le kaj naj bi odgovoril?

Pa profesorji, učenci in pisatelji, saj oni tudi samo posedajo in pohajajo, je menil Gabre...

Mule je sprevidel, da je bolje da molči. Ni hotel, da bi mu kdo oponešel njegovo družino, ki jo ima doma. Nič dobrega mu ne bi povedali.

Zares ne razumem, zakaj so nekaterim duhovniki tako strašno na poti. Saj moramo biti vendar pravičniki! Tako je nadaljeval Grčar. Kdo more reči žal besedo čez pokojnega nadškofa dr. Sedeja? Kdo je bolj branil narod kot on? Kdo je bil po vaseh, do katerega so se ljudje zatekli, ko so potrebovali pomoči? Koliko jih je, ki so s farovškim kruhom gor zrastle, pa so na hvaležnost pozabili? In ne vem kakšne pesmi bi peli, če bi ne imeli Gregorčičevih? Kdo je bil Slovenec večji dobrotnik kot dr. Janez Evangelist Krek? Ki je bil tudi duhovnik!! In če bi ne bil duhovnik, je prav gotovo, da bi nikdar ne dal toliko svojemu narodu.

Saj zato ravno je duhovnik, da drugim kaj dobrega stori, je pripomnil Mule.

Sedaj si pa dobro povedal, je odobril Grčar. Prav zato je, da drugim dobro dela. Drugačnih duhovnikov ni treba. Tisti, ki niso taki, tudi pra-

vi duhovniki niso.

Takih pa tudi jaz ne spoštujem.

Le kaj je vredno, da tolike besede zgubljate s temi ljudmi. Ali ni drugega razgovora? je upadel Matko.

Grčar pa je bil mnenja, da je prav da se o stvari kaj pogovore. Saj v onih dneh, ko je bila na dnevnem redu beseda o novi maši, so hoteli vsi vse vedeti.

Gabre, ki je vedno kako razumno vedel, je hotel dati razgovoru pravo smer.

V politiko naravnost bo že prav, da se duhovniki ne vtikajo, zato ker v politiki karšna se danes uganja po svetu, je boljše, da se ne vtikajo. Ker v današnji politiki je samo, sleparstvo in prevara in zato mislim, da je veliko boljše, da naravnost ne segajo v politiko. Prav nič ne dvomim, da so prav duhovniki mnogo storili za narod v javnem življenju. Toda stvar ni v tem. Duhovnikovo delo more biti v duhovniški službi, katera je pred vsem v cerkvi in pri bolniški postelji.

Mule in Tobu hi duhovne seveda tudi od tam izgnala, je rekel Grčar s pogledom k sosednji mizi.

Pa kdo drugi tudi, je priložil Gabre. Toda zanimivo se mi pa res zdi, da so kar vedno tako strupeni le tisti, ki niso nič več prida... Če kdo kaj pozabavlja proti temu ali onemu duhovnu, ki nemara tudi boljšega ni vreden, toda mrziti dobrega duhovnika in njegov stan, kadar ima kaj čuta pravičnosti v sebi, ne more sovražiti.

Jaz sam takole sodim: Duhovnik je iz mesa in krvi kot kdo od nas, zato se mu tudi lahko zgodi, da zavije kdaj v stran z ravne poti, katero mu njegov stan predpisuje. To je pač njegova slabost. Toda če primerjam duhovščino s katerim koli drugim stanom, pa jasno vidim, da se niti od od daleč ne da noben stan primerjati z duhovskim po zaslugah, katere ima za narod v vseh ozirih. Radi nekaterih izjem pač nima nihče pravico, da je sovražen duhovščini na splošno. Kaj pa naj rečem, če spominim na vzgojo otrok?

Res tam doma so učili v šoli tudi duhovni. Tukaj tega ni. Sedaj pa primerjaj tujakšnje otroke s tistim kar smo bili mi! Sama sreča je, da je še kaj verskih šol tudi tukaj, ker sicer bi otroci svoje lastne stariše potolkli.

Ne dvomim, da je duhovnik poklican, da tudi v socijalnih stvareh kaj pomore, saj more biti ves samo za druge. Celu svoji lastni družini se

mora odreči, zato da nima deljenega srca in da je tembolj svoboden v svojem delu za druge.

Nisem mislil, da si tako dober za pridige, je vščipnil Matko.

In mislim, da bi tebi dobra pridiga prav za potrebo prišla. Le nikar ne misli, da boš ti sodnjemu dnevu trbil.

Jaz pa to rečem in potrdim, da dobrega duhovnika in duhovski stan spoštujem, ker vem, da so prav duhovniki največ dobrega ljudstvu storili. Poznal sem doma mladega fanta, Plotnikovega Tončka. Oče je bil bogat in lahko bi sin imel domačijo. Dekleta so ga vse rade gledale in on je bil živahen fant. Nismo mislili kar nič, da bo kaj takega napravil, kar naenkrat smo ga videli s črno suknjo priti na počitnice. In nam je tudi pojasnil zakaj: Dom ima lahko sestra. V drugih službah si eden drugemu kruh odjedajo. Jaz pa hočem biti nekaj takega, kjer ne bom nikomur delal napotja in vsakemu kaj koristil in da mi bodo ljudje še na sodnji dan lahko rekli: Tone prav si imel!...

Tedaj sem jaz spoznal, da je duhovski stan žrtev. Velika žrtev, ker se človek svojemu samoljubju odreče, zato da bi mogel druge srečne delati. Zato rečem, da je tisti duhovnik, ki je s pravim namenom v ta stan stopil in ki v tem namenu tudi vstraja, vreden vsega spoštovanja. Vreden je tega, radi svojega plemenitega namena.

Če bi ljudje svoje duhovnike manj obrekovali, jih bolj poslušali, če jih ne bi kleli, če bi njihove znane napake zatožili škofu in ne raznašali brez potrebe med ljudi, če ne bi lahkomišelnostno verjeli vsega, kar se čez duhovne grdega pripoveduje, bi bili vredni takih dobrih duhovnikov, ki bi narod res dobro vodili.

Narod ima take duhovnike, kakršnih je vreden. Tisti ljudje, ki so svojim duhovnikom nasproti pa dobrih duhovnikov niso vredni. Zato pa dobre pobijejo, kadar hudobija do vrha pride.

Matkotu je bila ta pridiga kar predolga, pa tudi Gabre in Grčar sta se dignila in se dogovorila, da se na novi maši vidita, če le Bog da zdravje, ker taka slovesnost se ne vidi vsak dan.

Eden tako, drugi pa drugače, tako je pribil Kos, ko so odšli vsi trije. Vem pa, da sta Gabre in Grčar več vredna kot Mule in Matko in Tobu. Pa še na zdravje novomašniku ga bom. Prinesi mi še en čop!

CERKVENI VESTNIK

Nova maša se vrši 5. febr. na Paternalu na Av. Del Campo 1653, ob 10 uri.

Popoldanska molitev na Paternalu ob 4 uri se tudi vrši z vso slovesnostjo.

12. febr. ponovitev na Avellanedi tudi z vso slovesnostjo in v prisotnosti več duhovnikov.

Kdo si ne želi, da bi spet slišal pesem "Novi mašnik bod" pozdravljen.

Ker je glede jedil in pijače že vse naročeno, prosim, da bi dobrotniki prispevali za kritje stroškov v denarju.

12. febr. bo na Avellanedi tudi popoldanska molitev, potem pa se vrši slavnostno zborovanje z zanimivim sporedom.

V Mendoza odpotujem 19. febr. zvečer in bom odsoten do 5. marca.

Med potjo obiščem tudi Junin FCP.

V Rosario pridem tako, da bo 26. febr. ob 9 uri maša v kapeli slovenskih sester. Upam, da boste vsi rojaki v Rosario z veseljem prihiteli ta dan k slovenski maši.

Hladnik Janez.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Obiščite KROJAČNICO LEOPOLD UŠAJ

ZA POMLAD

vam nudim najmodernejšega blaga iz angleških tovarn.

Cene nizke, zato

obiščite me in se boste prepričali.

GARMENDIA 4947 La Paternal — Buenos Aires

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenc

Nadaljevanje 125

— Kaj. — Vi se drznete šaliti z menoj? — Sedaj sem vendar šele prispel v Benetke! — Kako naj bi bil konteso že srečal?

— Toda, ekscelenca, — saj je bila na krovu vaše ladje! — se zasmije Gianettino.

— Kaj? — O kom govorite?

— O kontesi Pineberg!

— Ona je bila na admiralski ladji?

— Še več! Vaša ekscelenca je bila tako dobra in jo je pripeljala do obale.

Lopov! Ne šalite se z menoj! — Grofica —

— Je bila tista lepa, rdečelasa deklica, ki sem jo na svojem hrbtu rešil iz morskih valov in katero ste z menoj vred sprejeli na krov svoje ladje!

Grof Orlov in Kristenek sta se spogledala.

— Gospod admiral, prosim vas, da mi oprostite, — nadaljuje Gianettino porogljivo in izzivalno, — ker sem vam malo prej rekel, da je bila tista deklica moja ljubica, — toda zmotil sem se. — Moja ljubica in grofica sta si zelo podobni!

— Lopov, poberi se! — vzkligne grof Orlov in potegne svoj meč. — Poberi se, če nočeš, da bi se spozabil!

Sedaj pa se je Gianettino vzravnaval. Njegovo čelo se je nagrbnilo in z bliskajočimi očmi je motril oba Rusa.

— Signor, kar pskusite! — reče Gianettino. — Navalita name s svojima mečema, tedaj pa bosta spoznala pesem beneških pesti! Razen tega

pa bi ne smeli pozabiti, da se nahajate na tleh beneške republike! Če bi se pa vaša visokost rada seznanila z beneškimi zapori, tedaj prosim — samo izvolite!

Grof Orlov je zamolklo zaklel in zopet spravljal svoj meč v nožnico! Prijel je Kristeneka za roko in odšel z njim.

Še dolgo je slišal Orlov za seboj porogljivo Gianettinovo smeh, potem pa je zašepetal svojemu adjutant: — Vedel sem, da je moja naloga težka. Oh, ne morem se znebiti strahne slutnje, da preži v Benetkah name nesreča. — Bog daj, da bi se zmotil!

105. POGlavJE

Pri sinovem odru

Grof Gregor Orlov in njegov adjutant sta medtem prispela do doževe palače. Grof je povedal vratarju svoje ime in vratar ju je peljal skozi mnogo prekrasno urejenih sob.

Sedaj so se pred njima odprla vrata sobe, v kateri dož po navadi ni sprejemal svojih gostov.

Bila je spalnica.

Na svilenih blazinah je ležalo truplo mladega Francesca Armidora. Pri njem je sedel stari dož s sivo brado, držal mrtvečeve roke v svojih in žalostno zrl v svojega mrtvega sina.

Bil je ganljiv prizor.

Oče, oblečen v škrlatni plašč, v katerem je prišel od državne seje, pri truplu svojega sina, — poglavar republike pri mrtvaškem odru onega, ki je pomenil zanj življenje in radost.

Grof Orlov in Kristenek sta obšla na pragu. Nista se upala bliže, nista hotela motiti stareca v njegovi boli.

Ko pa je dož prišleca opazil, se je zdrznil. Vzravnaval se je in jima mir-

nih korakov prišel naproti. Grof Orlov in njegov adjutant sta se globoko priklonila.

Dož jima je dal roko.

V mojo hišo prihajata baš ob nesrečni uri, — reče dož, — tukaj leži ponos in nada Benetk!

Na trepalnicah starega doža so se lesketale solze. Potem pa se je pomiril in rekel:

— Knez Orlov, hvala vam, da ste iztrgali morju to, kar mi je še pustilo od moje sreče. Pripeljali ste mi truplo mojega sina, da ga bom lahko shranil v grobnici naših očetov, hvala vam za to!

— Prosim vas, gospoda moja, da prisostvujete pogrebu mojega sina. Pogreb bo pred poldne, zvečer pa priredi dož Benetk na čast ruskim častnikom ples! Takrat bom počastil odposlanika velike ruske carice Katarine!

Predpoldne pogreb, zvečer pa ples! Kakšna razlika med tema besedama! Vse to pa je bilo dokaz, da prenese njegova duša marsikaj. Ta nesrečni stariček, ki je jokal za najdražjim, kar je imel na svetu, ni v svoji žalosti pozabil, kaj mu velevala dolžnost kot vrhovnemu poglavarju beneške republike.

Moral je izvršiti svojo dolžnost, od sinovega groba bo moral oditi na svečanost, ki jo je treba prirediti tujcem na čast.

— Klanjam se poglavarju beneške republike, — reče grof Gregor Orlov in poklekne s spoštovanjem pred stareca. — K nam je na daljnji vzhod prodrla vest o mogočnosti Benetk. — Njeno Veličanstvo carica Katarina bi rada prenesla beneško kulturo v svojo državo, radi tega nas je poslala sem, da bi proučili ureditve tega mesta! Če bi sploh kje mogli doseči svoj namen, ga bomo

dosegli v Benetkah, kajti jaz sem v prvem trenutku videl, da cvete to mesto pod modrim vodstvom svojega doža. To naj pojasni naš nepričakovani prihod.

Sedaj pa, da mi dovolite, da vam izrečem svoje sožalje radi izgube, ki vas je doletela.

— Če je na svetu tolažba, naj vam bo v uteho to, da mladeniča ni podrla človeška roka, ni ga vzela bolezen. Ne, morje vam je vzelo lepega mladeniča, morje, sinje morje ki mu je bilo nevošljivo radi njegove lepote in plemenitosti, — morje je hotelo ugrabiti vašega sina in ga sprejeti v svoje globoke dvorane.

— Dož, sedaj pa vas nočeva več motiti v vaši bolesti, dovolite nama torej, da odideva.

— Vsi moji častniki in mornarji bodo prisostvovali pogrebu vašega sina, jaz pa bom, samo po sebi umevno, v imenu svoje carice spremljal vašega sina h grobu.

Vabilo k proslavi sprejemmo — toda rad bi vas še nekaj prosil!

— Prosili bi me radi? — Izpolnil vam bom vsako prošnjo.

Grof Orlov da svojemu adjutantju znamenje in Arnold se umakne.

— Dož, oprostite mi, da bom pri mrtvem truplu vašega sina govoril o nalogah, ki sem jih prejel od svoje carice. — Malo prej vam nisem povedal čiste resnice, ker bi bil rad o tem govoril z vami med štirimi očmi.

— Ali smem sedaj govoriti?

— Govorite, knez Orlov, — odvrne dož in pogleda truplo svojega sina. Potem pa nadaljuje trpko:

— Sedaj se lahko pogovarjava med štirimi očmi. Ta blede mrtvi človek naju ne sliši.

— Malo prej sem vam dejal, da nas je poslala carica Katarina v Benetke, da bi proučili ureditev te re-

publike. — To pa je bila samo polovica resnice.

— Kakšna pa je druga polovica? — vpraša dož.

— Žena!

— Žena? — se začudi stariček.

— Da, dož, žena! V beneški republiki živi že nekaj časa gospa ali pa gospodična — to je vseeno — ki je, kakor se zdi, tajna nasprotnica velike ruske carice Katarine. To je ženska, ki kuje spletke in jaz imam dokaze, da pripravlja zaroto proti naši carici Katarini in proti naši domovini Rusiji!

— Mislim, da tega beneški senat doslej ni vedel. Mislim, da se je tej pretkani ženi doslej posrečilo, da je premotila Benečane. Jasno je, da je s posebnim namenom izbrala za svoje bivališče Benetke.

— Vedela je, da bo tukaj popolnoma varna, ker je računala s plemenitostjo prebivalcev in ker je vedela, da med Benetkami in med Rusijo ni dogovora o izročitvi zločincev.

— Moja carica je zvedela, da se ta žena izdaja za članico carske hiše in da trdi, da je Romanova. Zvedeli smo tudi, da je ta pustolovka v zvezi z vedno nezadovoljnimi Poljaki, katerim je vsaka prilika dobrodošla, da se upro Katarini, čeprav skrbi carica za Poljsko v vsakem pogledu.

— Njeno Veličanstvo Katarina II. me je radi tega poslala v Benetke, da bi se prepričal, v koliko nam postane ta pustolovka lahko nevarna in upam, da mi ne bo beneški dož v tej zadevi nasproteval.

— Dož, tu so moje listine, tu pa je lastnoročno pismo moje carice za vas!

Grof Gregor Orlov je potegnil iz žepa pismo in ga izročil staremu dožu z listinami vred ter se globoko

Mati - domovina

Ko odpremo vrata doma, iščejo naše oči, išče naše srce: srce doma — išče mater.

Kje je mati, vprašamo v kuhinji; kje je mati, vprašamo v sobi; kje je mati, vprašamo na vrtu. Če je ni, je praznoba in srce, oko iščeta po kuhinji, sobi, vrtu duha naše matere v pohištvu, v posodah, po rožah, povsod: "To so delale in urejevale roke naše matere." To delo, v katerem je gibanje duha in srea matere, je nega in ljubezen, ki ustvarja naše iskanje doma. Je to vez, ki prepleta našo srea v eno skupno srce: sree doma, ki se vkorenini ondi tako življenjsko, da srca sokove vsega življenja resnično iz drevesa družine, ki je zemlja, ki donša rast naših rodov.

Gorje pa, če se ta zrastla srca trgajo in jih vetrovi zanesejo na tuje zemlje in si morajo iskati ondi svojih domov!

Kaj ni, kakor da je vse iskanje po domu v tujini brezuspešno? Čeprav si sezidaš v Ameriki, Franciji hišo, ki je prav taka kakor doma, pa iščeš po tej hiši nečesa, kar ti manjka, da bi bil doma. Saj si v tujini celo bogat in si bil doma reven, pa vendar ne najde sree pokoja, in išče in zakliče: "Vsaj prgišče zemlje iz rojstne vasi, od koč, kjer sem doma!" Tudi to prgišče zemlje si prineseš v tujino; še drevesce si prineseš in ga zasadiš na svoje — pa si le v tujini. Zato se tudi srce ob tem ne umiri. Ne umiri se ob avtomobilu, ne ob dobri jedi, ne v najboljši negi. Oči se zasanjajo nazaj na tiste pašnike, polja, travnike ob bajti, kjer je živel rod in drže srčne vezi doma preko morja, preko bogastev nazaj — do srca. Zakaj srce je ostalo in ostane doma.

To je izseljenska bolečina; sree doma, zemlje, rodu. To sree, iztrgano iz rasti doma, kliče nazaj v svoj dom, kakor kliče in iščemo mater. Naša mati zemlja, naša domovina pa kliče prav za isto bolečino svojim izseljencem: "Otrok moj, vrni se, bojim se, da se ne izgubiš!"

Da bi bila bolečina obeh tako srčna, tako polna, da bi pritegnila v skupnosti doma, še posebej našega slovenskega doma, vse in bi prižela,

kar je našega, na svoje slovensko materinsko sree in ne bi izpustila od sebe niti kamenčka s ceste, kaj šele našega slovenskega človeka!

(S. Š.)

DOMOVINA PLAKA

za oblakom, ki odjadra
čez obzorje;
za studenčkom, ki vtopi se
v sinje morje.

Ker skalé studenčku vode
se srebrne;
ker oblaček več nazaj se
ne povrne.

Takrat pa dolini naši
je najhuje,
ko otrok jo njen v tujini
objokuje.

Ker prerевна je, da bi ga
preživela;
ter preskromna, da bi váse
ga sprejela.

A od daleč ga pozdravlja
in ga čaka
kakor mati — za izgubljenim
sinom plaka.

(Marija Brenčič)

Janko in "Boj"

Janko ni maral živati. Imel je velik strah pred njimi. Pa ne mislim muh. Teh se bojimo vsi in sicer upravičeno. Janko se je bal velikih živali: psov, mačk, ptičev in sploh vseh dvoonožcev in štirinožcev, ki grizejo, praskajo in kljuvajo. To pa zaradi tega, ker so ga doma zmerom svarili pred njimi.

"Ne sukaj se okoli hudobnega psa, da te ne ugrizne!" je rekla teta, ko je bil Janko še čisto majhen. Pripovedovala mu je grozljive storije o konju, ki je s kopitom ubil nekega človeka. Na nesrečo je Janka nekoč opraskal velik maček, ko ga je hotel pobožati. Maček je sovražil ljudi. Imel je pač slabe izkušnje z njimi. Janko je bil nazadnje trdno prepričan, da so vse živali hudobne.

Mladinski kotiček

Ko je bil star osem let, so ga starši ob počitnicah poslali na deželo. Živel je pri sorodnikih v majhni vasi. Tam mu je bilo zelo všeč. Hleva ni upal prestopiti, ker se je bal krav in svinj, z vozom pa se je rad peljal, čeprav je bil vanj vprežen isker konj. Na vozu je bil varen, približali pa se konju za vse na svetu ne bi upal. Saj bi mu lahko glavo odbil, ali ne? In njegove glave bi bilo škoda. Imel je tako lepo nakodrane lase na njej.

Najbolj pa se je Janko bal domačega psa, ki mu je bilo ime "Boj". Bil je ves dan privezan na verigi in lajal je kot za stavo. Od neprestane lajanja je bil že ves hripav. Kakor je bilo hitro se je prikazal na

dvorišču, je Boj začel divje skakati, rožljati z verigo in lajati nanj kot besen. Janko se je včasih previdno splazil v njegovo bližino in mu iz primerne razdalje metal ostanke mesa in kruha. Hotel je psa ukrotiti in si pridobiti njegovo naklonjenost. Pes pa je bil videti neukrotljiv in nepodkupljiv. Gotovo je iz sree sovražil ubogega Janka.

Domači hlapec se je iz strahopetnega Janka večkrat norčeval in mu pripovedoval grozne storije o Boju. Če ne bi bil na verigi, bi raztrgal vse... Tako se je lagal hudomušni hlapec. Janko mu je to sveto verjel. Ob pogledu na Bojevo estro zobovje se je kar stresel. Kolikokrat bi ga bil Boj kmalu požrl — v sanjah se

veda. O, ta grdi pes je Janku na vso moč grenil življenje!

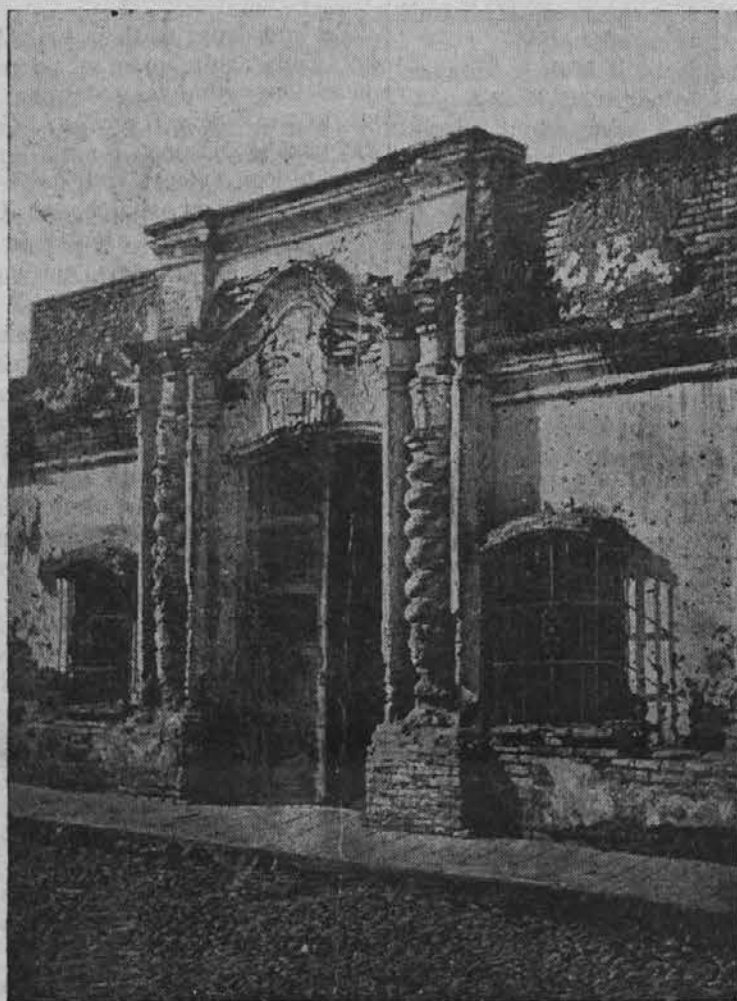
Nekoga dne je bil Janko čisto sam na dvorišču. Hiša je ležala precej na samem, zato so pa imeli tako hudega psa. Boj je bil privezan na verigi kot zmerom. Nenadoma se je prikazal pri vratih, ki so vodila na dvorišče, velik mož. Ležal je na obronku gozda in oprezoval. Ko je videl, da razen Janka ni bilo nikogar doma, je hitro napravil zahrbtn načrt in zavil proti hiši. Preden se je Janko zavedel, ga je mož že trdo držal za roko. Izpraševal ga je, kje imajo domači shranjen denar. Janko se je rotil, da tega ne ve. Mož pa ga je zgrabil za vrat in oči so se mu jezno zasvetile. Janko se je zvijal in prosil, pa ni vse skupaj nič pomagalo.

Boj je stal ob svoji hišici in molčal. Mož se ni zdel prav nič nevaren. Vlekel je Janka k hiši, da bi mu pokazal, kje je skrit denar. A še preden sta prestopila prag, je za njima nekaj na vso moč zarožljalo. Boj se je oprostil verige in podrl moža na tla. Mož je ves prestrašen izpustil dečka in se skušal ubraniti razkačenega psa. Pa se je trudil za stonj. Pes je bil mnogo močnejši od njega.

Janko je na vso sapo stekel v vas in poklical ljudi. Nekaj minut na to so že prihitali. Našli so moža na tleh. Boj pa je s prednjima tacama stal na njem in ga grozeče gledal.

Ljudje so tatu prijeli. Janko se mu je škodoželjno smejal v pest. Zdajci pa je prebledel kot zid in stekel z dvorišča kot veter. Kaj se je zgodilo? Boj se je zakadil proti njemu. Janko je tekkel, pes za njim. Tako sta pritekla do gozda. Janko je bil upehan do smrti. Ni mogel več teči. Vrgel se je na tla in čakal, da ga pes popade in raztrga. A kaj je storil pes? Mirno, kakor da se ni nič posebnega zgodilo, se je zleknil in zraven prijazno migal z repom. Šele zdaj je Janko sprevidel, da je Boj njegov prijatelj in ne sovražnik.

Janko se od zvestega psa Boja ni mogel več ločiti. Smel ga je vzeti s seboj v mesto. Če ju kdaj srečate, glejte, da ne boste Janku kaj hudega storili, drugače boste imeli opraviti z Bojem! Jankovi sovražniki so tudi Bojevi sovražniki, kakor so tudi Jankovi prijatelji Bojevi prijatelji.

Zgodovinska hiša v Tukumanu

priklonil.

Dož vzame papirje ter jih položi poleg sebe na mizo in jih niti ne pogleda.

— Grof Orlov, vem, o kom govorite! — reče stariček po kratkem molku, in si pogladi svojo dolgo belo brado. Gre za mlado grofico Klariso Pineberg, ki se je pred kratkim naselila v palači Trientino.

— Kaj, — vi veste, — vam je znano njeno ime, čeprav ga še nisem niti spregovoril? — vzkligne grof Orlov, ki se je strašno začudil.

— Vse mi je znano, — odvrne dož. Povpraševal sem o grofici Pineberg, ker me je zanimalo, kdo je prav za prav ta dama.

— Ta-le tukaj, — dož se obrne in pokaže z roko svojega mrtvega sina, — ta-le jo je ljubil in je sklenil, da jo bo vzel za ženo. — Kdo ve, če bi se ne bil tudi proti moji volji poročil, če mu ne bi bila tega preprečila smrt!

— To je bil prvi vzrok da sem se zanimal za grofico. Razen tega pa je bila tudi moja dolžnost, da sem to storil, da bi ohranil varnost in mir v naši državi.

— Dož Benetk, ali bi bili tako prijazni in bi mi povedali, kaj ste zvedeli? — vpraša grof Orlov.

— Povedal vam bom! — odvrne dož.

— Res je, grofica Klarisa Pineberg je v zvezi s Poljaki. Pomaga ji Francozi, celo iz Nemčije dobiva znatne vsote. Res je tudi, da zahajajo v njeno palačo ljudje, ki niso prav nič prijateljski razpoloženi napram vaši carici. Res je naposled tudi to, da si dopisuje z mogočnimi in odličnimi ljudmi po vsej Evropi in da se podpisuje: Klarisa, ruska princesa.

Grof Orlov se je zelo čudil.

— Nočem raziskovati, — nadaljuje odločno, — če se grofica po pravici tako naziva. Priznavam pa, da je grofica Klarisa Pineberg zares nevarna tekmovalka carice Katarine. Velika carica se je morala za svojega vladanja že večkrat boriti proti podobnim nevarnostim, toda —

Dož je umolknil. Nekaj časa je premišljeval, če bi govoril dalje ali ne. Orlov ga je gledal.

— Toda, nadaljuje dož odločno — kar se tiče njenega obnašanja v Benetkah, ni bilo nikdar vzroka niti najmanjši pritožbi. Grofica ima sijajno, kneževsko palačo, točno plačuje svojim upnikom, o kakih dolgovi pa ni niti govora.

— Grofica Pineberg je celo tajna dobrotnica. Ljudje zunaj na obali jo imenujejo svojega angelja, angelja Benetk. Grofica prihaja k njim in jim daje darila, ublažila je že marsikatero solzo bede. Da pa sem klub njeni lepoti in dobroti prepovedal svojemu sinu, da jo vzame za ženo, sem storil to radi tega, ker sem hotel ohraniti Benetke brez težkih in neprijetnih zapletljajev. Nisem hotel, da bi nastal z Rusijo kak spor.

— Dož Benetk, recite mi, kaj lahko pričakujem od vas, če se bo potrdilo vse, kar smo o pustolovki slišali in če bi jaz sklenil čuvati interese moje carice Katarine II.? Česa mi je pričakovati od vas, če bi hotel to nevarno tekmovalko storiti neškodljivo? — Dož Benetk, povejte mi, česa naj pričakujem v tem slučaju od vas?

— Ničesar! — odvrne dož s krepkim glasom, — ničesar, grof Orlov, če boste uporabili silo, — mnogo tega pa, če storite samo enemu Benečanu kaj žalega!

Grof Orlov je skoraj zazijal. Ni bil pripravljen na takšen od-

por. Vedel je, da ima ta stariček zelo voljo in da ne bo nobena stvar omajala njegovega sklepa.

— Vi mi torej ne dovolite, da bi to tekmovalko dal ponoči prenesti iz njene palače na našo vojno ladjo?

— Če to storite, — odvrne dož in preteče dvigne svojo roko, — tedaj vas bo beneška mornarica dohitela in vam vzela plen, — za to vam jamčim!

— Grofica Pineberg je morda sovražnica carice Katarine, — morda nima pravice, da se naziva za rusko princeso, — morda je tudi sleparka, — to je vseeno! Na tleh beneške republike se ne sme zgoditi zločin. Tu jo bo ščitila naša država, knez Orlov, tukaj jo mora republika braniti! Zapišite si to!

— Počakajte, dož Benetk, — vzkligne orjaški grof, — nikar si ne mislite, da morete tako govoriti, ker sem priplul samo s petimi ladjami in ker se vaša celokupna mornarica nahaja v luki! — Nikar ne pozabite, da je Rusija mogočna, da je velikan napram malim Benetkam in če nas prisilite, da uporabimo orožje —

— Ne bojimo se, — odvrne beneški dož. — Vi imate prav! Republika Benetke so pritiklavce napram velikanu Rusiji, toda spomnite se na ono svetopisemsko zgodbo, ki pripoveduje, kako je nekoč David premagal velikana Golijata!

— Dož Benetk, oprostite mi, — se je sedaj pomiril grof Orlov, ko je uvidel, da na ta način ne bo prišel k cilju, — pozabite da sem šel v svojem razburjenju predaleč.

— Rusija in Benetke živita v slogi, ki je ne sme skaliti ta sleparka.

— Dož Benetk, na svojih ladjah imam mnogo darov od svoje carice — dovolili mi pač boste, da jih bom jutri položil k vašim nogam!

— Knez Orlov, nikar se ne trudite, — odvrne dož ponosno, — kar odnesite svoje darove zopet domov. Njenemu Veličanstvu carici Katarini ruski se pristržno zahvaljujem, ker je mislila name, toda jaz sem stariček — mene igračke ne morejo več razveseliti. Tam na odru leži tisti, ki sem ga ljubil iz vsega sree. Sedaj mi ga bodo položili v hladni grob!

— Obljubljam vam pa, da bo najin pogovor ostal tajen? Celo zadevo smatram kot državno tajnost in nimam pravice, da bi o njej spregovoril, dokler mi vi tega ne boste dovolili.

— Kako boste napravili z grofice, ne vem. To mi je tudi popolnoma vseeno. Ne bom se za to zmenil, ako ne razalite republike in če se ta prizor ne bo odigral na tleh naše države!

— Če pa bi se ta prizor odigral na morju? — vpraša grof Orlov tiho in hitro, na velikem, sinjem morju, ki objema beneško obalo, — kaj tedaj?

— Morje je svobodno! — reče stari dož. — Dve uri od Benetk morje ni več naše, — tam lahko delate, karkoli se vam zljubi.

— Hvala vam za odgovor, dož!

— Knez Orlov, drugega odgovora vam ne bi bil mogel dati!

— Dož Benetk, tedaj mi dovolite, da odidem. Hvala vam, da ste mi ob mrtvaškem odru svojega sina odgovorili na moja vprašanja.

Dož ponudi Orlovu roko. Orlov se prikloni in odide. Njegov adjutant Arnold Kristenek, ki je med pogovorom ostal v sosedni sobi, zapusti s svojim admiralom dožev palačo.

Stari Armidore se vrne k svojemu mrtvemu sinu in ko je bil zopet sam, prime hladne roke svojega sina.

— Oh, da bi mogel slišati, kaj sem

se ravnokar pogovarjal! — Ta žena, ki si jo ljubil, ki si ji poklonil svoje srce, ki si jo hotel storiti za svojo ženo, ta žena se nahaja v strašni nevarnosti, — nad njo visi ruski orel in jo hoče ugrabiti s svojimi kremplji, — jaz pa, nesrečni Francesco, — ne morem niti zaščititi žene, ki si jo ljubil! Poglavar republike ne sme poslušati svojega sree, temveč mora storiti to, kar mu predpisujeta zakon in dolžnost.

Dož poklekne na rob postelje, kjer je ležal mrtvi sin in ostane tako celo no.

Zjutraj so ga našli Benečani še vedno ob postelji svojega mrtvega sina. Imel je zajokane oči in strmel je v svojega Franceesa, ki mu je bil vse na svetu.

To noč so bile zavese na oknih palače Trientino spuščene.

Tudi v palači so bdeli. Toda za spuščeni zavese so šepetali in neštevilno malih bogov ljubezni je plavalo okrog palače, v kateri je ležala princesa v naročju lepega gondolierja in mu poklonila vse, kar more dati žena ljubljenemu moškemu. Poklonila mu je to tako čisto, nepopačeno in odkritosrčno, kakor ne bo mogla pozneje nikogar več tako osrečiti.

106. POGlavJE

Prodajalka cvetlic

Stirinajst dni je minilo po teh dogodkih.

Nad Benetkami je sijalo solnce, nebo pa je bilo modro in jasno.

Zmračilo se je in v prekrasnih palačah so zasvetile neštevilne svetiljke, ki so metale svojo svetlobo na ulice, po katerih je vrvela pisana in fantastično obličena množica.

(Dalje prihodnjic.)